

XEFATURA TERRITORIAL DE OURENSE

Rúa Curros Enríquez, 1-4º

32003 Ourense

Asunto: Alegacións ao Acordo do 24 de marzo de 2022, da Xefatura Territorial de Ourense, polo que se somete a información pública a solicitude de autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, a autorización administrativa de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental do parque eólico Lamas de Feás, situado nos concellos de Baltar, Os Blancos e Calvos de Randín, na provincia de Ourense (expediente IN661A 2011/05-3 AT), DOG Núm. 74, de 19 de abril de 2022.

Don/Dona _____ con DNI. Número
_____, con domicilio a efectos de notificacións en
_____,
municipio de _____, provincia _____, teléfono _____.

EXPÓN:

Á vista do Acordo do 24 de marzo de 2022, da Xefatura Territorial de Ourense, polo que se somete a información pública a solicitude de autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, a autorización administrativa de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental do parque eólico Lamas de Feás, situado nos concellos de Baltar, Os Blancos e Calvos de Randín, na provincia de Ourense (expediente IN661A 2011/05-3 AT), DOG Núm. 74, de 19 de abril de 2022, por medio do presente escrito realiza as seguintes **ALEGACIÓNS:**

1.- Vulneración flagrante da Directiva 92/43/CEE, relativa á Conservación de Hábitats Naturais e da Fauna e Flora Silvestres.

“Artigo 2

1. A presente Directiva ten por obxecto contribuir a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres no territorio europeo dos Estados membros ao que se aplica o Tratado.

2. As medidas que se adopten en virtude da presente Directiva terán como finalidade o mantemento ou o restablecemento, nun estado de conservación favorable, dos hábitats naturais e das especies silvestres da fauna e da flora de interese comunitario”.

“Artigo 6

1. Con respecto ás zonas especiais de conservación, os Estados membros fixarán as medidas de conservación necesarias que implicarán, no seu caso, adecuados plans de xestión, específicos aos lugares ou integrados noutros plans de desenvolvemento, e as apropiadas medidas regulamentarias, administrativas ou contractuais, que respondan as esixencias ecolóxicas dos tipos de hábitats naturais do Anexo I e das especies do Anexo II presentes nos lugares.

2. Os Estados membros adoptarán as medidas apropiadas para evitar, nas zonas especiais de conservación, a deterioración dos hábitats naturais e dos hábitats de especies, así como as alteracións que repercutan nas especies que motivasen a designación das zonas, na medida en que ditas alteracións poidan ter un efecto apreciable no que respecta a os obxectivos da presente Directiva.

3. Calquera plan ou proxecto que, sen ter relación directa coa xestión do lugar ou sen ser necesario para a mesma, poida afectar de forma apreciable aos citados lugares, xa sexa individualmente ou en combinación con outros plans e proxectos, someterase a unha adecuada avaliación das súas repercusións no lugar, tendo en conta os obxectivos de conservación do devandito lugar. Á vista das conclusións da avaliación das repercusións no lugar e supeditado ao disposto no apartado 4, as autoridades nacionais competentes só se declararán de acordo con devandito plan ou proxecto tras asegurarse de que non causará prexuízo á integridade do lugar en cuestión e, se procede, tras sometelo a información pública”.

2.- Impactos ambientais severos.

☞ FRAGMENTACIÓN DO PROXECTO INDUSTRIAL EÓLICO EN VARIOS PROXECTOS INDEPENDENTES. DIVISIÓN ARTIFICIOSA E FRAUDE DE LEI.

Indica a mercantil promotora:

“El Parque Eólico Lamas de Feás ha recibido permiso de acceso a la red de transporte de electricidad en la subestación Frieira 220 kV. Para conectarse a esta subestación, se proyecta la construcción de:

*una subestación 30/132 kV, dentro del proyecto del P.E. Lamas de Feás;

*una línea de 132 kV S.E. P.E. Lamas de Feás- S.E. P.E. Fonsanta;

*una subestación S.E. P.E. Fonsanta 132/220 kV, que servirá para elevar la tensión de 132 kV a 220 kV, y que permitirá también la conexión del P.E. Fonsanta (50 MW, objeto de un proyecto independiente);

*una línea de 220 kV S.E. P.E. Fonsanta-S.E. P.E. Frieira.

Esta infraestructura de evacuación será objeto de un proyecto independiente, estando tan solo la subestación 30/132 kV dentro del proyecto del Parque Eólico Lamas de Feás”.

Polo tanto, e a pesar de ser parte das infraestruturas de evacuación deste proxecto subtráese da información pública o estudo de impacto ambiental da totalidade do proxecto industrial co que se está a privar á cidadanía afectada e ao público da súa consulta e avaliación dos impactos ambientais vulnerándose a Lei 21/2013, de 9 de decembro de avaliación ambiental e a **Lei 24/2013, do 26 de decembro, do Sector Eléctrico (Lei española).**

Artigo 21. Actividades de produción de enerxía eléctrica.

“5. Formarán parte da instalación de produción as súas infraestruturas de evacuación, que inclúen a conexión coa rede de transporte ou de distribución, e no seu caso, a transformación de enerxía eléctrica”.

A inclusión dos efectos e impactos das instalacións de evacuación de enerxía e de conexión incrementarían considerablemente a magnitude dos impactos detectados no EIA, facendo necesario valorar outras alternativas ou implementar novas medidas correctoras.

O impacto xeral provocado pola acumulación de parques eólicos pode xerar graves afeccións tanto á poboación como aos animais da zona. Preocupa, especialmente, a situación da avifauna e os quirópteros, dado que esta concentración e constelación de parques podería supor un incremento significativo da mortalidade, do efecto baleiro (abandono da zona) e do efecto barreira. Neste último caso, cuxo resultado directo sería o da perda de conectividade ecolóxica, vulnera de xeito flagrante a disposición incluída na Lei 5/2019, de 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia. No artigo 87.1. desta lei, se manifesta o seguinte:

“Para mejorar la coherencia y la conectividad ecológica del territorio, la Administración autonómica fomentará en su planificación ambiental la conservación de corredores ecológicos y la gestión de aquellos elementos del paisaje y áreas territoriales que resulten esenciales o revistan primordial importancia para la migración, la distribución geográfica y el intercambio genético entre poblaciones de especies de fauna y flora silvestres, teniendo en cuenta los impactos futuros del cambio climático.”

En suma, cabe indicar a seguinte consideración, incluída no borrador da “Estrategia estatal de infraestructura verde y de la conectividad y la restauración ecológicas” realizada polo Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico na que se sinala que se debe perseguir a:

“Mitigación de las barreras producidas por la infraestructura de producción y distribución de energía, prioritariamente en aquellos parques eólicos y tramos de los tendidos eléctricos que atraviesen áreas relevantes para la diversidad de aves y murciélagos y/o concentren un elevado número de electrocuciones o colisiones.”

Ao anterior hai que engadir a presenza de aves e quirópteros (morcegos) en estado de perigo de extinción o vulnerables segundo o Catálogo Galego de Especies Ameazadas (CGEA) e/ou o Catálogo Nacional de Especies Amenazadas (CNEA).

En definitiva, o parque eólico e a súas infraestruturas de evacuación non son compatibles coa conservación dos corredores ecolóxicos nin coa pretensión de mitigar as barreras á fauna, e máis se temos en conta a presenza próxima da Rede Natura 2000 e a importancia dos cursos fluviais como garantes da conectividade ecolóxica.

Os proxectos dos parques eólicos e as liñas de evacuación deben ser contemplados como un conxunto integrado nun mesmo proxecto. Non é de recibo sortear a través dunha máis que utilizada fragmentación, uns efectos sinérxicos e acumulativos ausentes nos estudos de impacto ambiental e nas declaracións de impacto ambiental.

Cómpre resaltar o carácter unitario dos parques eólicos previstos, no sentido de que todos os seus elementos e instalacións deben contemplarse desde unha perspectiva unitaria, desde os accesos e os propios aeroxeradores ata a liña de conexión dos parques no seu conxunto coa rede de distribución ou transporte de electricidade. Iso conleva, efectivamente, que non pode darse un tratamento separado a grupos de aeroxeradores de forma artificial e tratalos como parques autónomos, ou duplicar instalacións co mesmo fin, pois iso comportaría efectivamente unha fraude de lei que, á marxe do seu maior impacto ambiental, podería supoñer unha alteración da competencia ou unha evitación de maiores esixencias ambientais.

Non se valora a localización dos parques previstos e a súa continuidade física e tampouco se pondera que todos os parques compartan elementos comúns relevantes, como é a liña de evacuación de electricidade e as infraestruturas de conexión asociadas. Ao anterior hai que engadir outro dato adicional, que é que a consideración separada dos parques impide ter en conta os efectos sinérxicos dos mesmos desde a perspectiva ambiental.

A unidade do proxecto resulta así dos datos fácticos xa acreditados arestora en base aos proxectos presentados polas promotoras e arestora en tramitación, como son a localización lindeira dos parques, dos elementos comúns como a liña de evacuación de electricidade etc... Por outra banda, a consideración separada dos parques impide ter en conta os efectos desde o punto de vista do impacto ambiental, obviando unha análise do conxunto dos elementos implicados, sen que poida paliarse o defecto de concepción inicial cos estudos de sinerxias, limitado a determinados aspectos. Todos os parques proxectados teñen efectos acumulados sobre os mesmos elementos da paisaxe e a biodiversidade da contorna, polo que o seu impacto sinérxico debe ser avaliado de forma conxunta para non incorrer nuns procedementos viciados desde o principio e nulos de pleno dereito, tal e como apuntan diversas resolucións xudiciais respecto diso. Ademais a cidadanía ten dereito ao acceso á información do conxunto e a recibir información relativa ao conxunto global e acumulado de todas as infraestruturas do proxecto industrial.

A Avaliación de Impacto Ambiental de Proxectos é unha técnica que non admite sucedáneos ou substitutos e que, por tanto, debe esixirse de forma íntegra, a fin de non frustrar a súa funcionalidade.

Que a fragmentación artificial ou de conveniencia deste tipo de proxectos non se axusta a Dereito é unha realidade que veñen corroborando os tribunais de xustiza en España dende hai anos. Así, por exemplo, A Sentenza do TSXG, Sala Terceira, nº 254/2020, de 9 de novembro, que apreciou a fragmentación artificial do parque eólico Sasdónigas, en Mondoñedo, a Sentenza do Tribunal Supremo, Sala Terceira, de 30 de marzo de 2017, nº 556/2017, ou a pioneira Sentenza do Tribunal Supremo de 20 de abril de 2006, na que se pode ler o que segue:

"Se algún sentido ten dita figura (os parques eólicos), coa significación xurídica que diversas normas lle recoñeceron, é precisamente a de integrar en si varios aeroxeradores interconectados e dispoñelos de modo que non atenúen uns o rendemento eólico doutros, en zonas con determinados requisitos mínimos (velocidade e constancia do vento) co fin de optimizar o aproveitamento enerxético e diminuír os custos da súa conexión ás redes de distribución ou transporte de enerxía eléctrica. É consustancial, pois, aos parques eólicos o seu carácter unitario de modo que os aeroxeradores neles agrupados necesariamente han de compartir, ademais das liñas propias de unión entre si, uns mesmos accesos, un mesmo sistema de control e unhas infraestruturas comúns (normalmente, o edificio necesario para a súa xestión e a subestación transformadora). E, sobre todo, dado que a enerxía resultante ha de inxectarse mediante unha soa liña de conexión do parque eólico no seu conxunto á rede de distribución ou transporte de electricidade -pois non se cumprirían os criterios de rendemento enerxético e dun mínimo impacto ambiental se cada aeroxerador puidese conectarse independentemente, coa súa propia liña de evacuación da enerxía eléctrica producida, ata o punto de conexión coa rede eléctrica-, non é posible descompoñer, a efectos xurídicos, un parque eólico proxectado con estas características para diseccionar del varios dos seus aeroxeradores aos que se daría un tratamento autónomo".

En canto ao impacto negativo das operacións de fragmentación artificial de parques nas avaliacións ambientais, a Sentenza do Tribunal Supremo, Sala Terceira, de 21 de febreiro de 2014, recaída no recurso 673/2009, contemplou no seu Fundamento de

Dereito sexto o que segue:

"3ª. Diso despréndese que, prescindindo, dunha consideración de conxunto dos demais parques, a declaración de impacto ambiental realizada, efectuouse de forma fraccionada, iso é totalmente claro despois de que na mesma se prescindiu, como se desprende do informe precedentemente citado, da liña de evacuación eléctrica que conecta co sistema de distribución xeral, liña esta que ha de formar parte do parque ou parques analizados, e que sendo común aos dous, serve precisamente, entre outros elementos para considerar, para dar unidade a ambos. A non integración da devandita liña devaluou a declaración de impacto realizada, o que non pode paliarse cun estudo de sinerxias, que só considera determinados aspectos, como o de ruído e ambiental, que puiden constituír, si, un plus respecto a os proxectos analizados en conexión con outros, pero que non pode servir para paliar un defecto de concepción

inicial, cal debeu ser unha análise conxunta de todos os elementos que han de integrar o único proxecto. Noutro caso, sempre quedaría ao criterio da Administración a escisión dos proxectos para avaliar completando posteriormente un estudo conxunto de ambos os a través de devandito estudo de sinerxias, que sempre deberá efectuarse nun proxecto unitario determinado polos elementos inescindibles que o compoñen.

4ª. As mesmas consideracións deben efectuarse respecto á duplicación en dúas dos procedementos de autorización, sendo copia mimética o un do outro, o que é expresivo de que nos atopamos, non ante dous proxectos, senón ante un só, xa que a admisión deste criterio permitiría, non duplicar senón triplicar, cuadruplicar... etc. o proxecto inicialmente concibido, fraccionando as avaliacións de impacto ambiental, que non pode ser duplicada, para cada un dos proxectos, senón que, por contra, a única garantía de analizar todas os aspectos que se han de incluír no mesmo, é desde unha visión conxunta, non fraccionada, sen que poida suplir esta carencia de orixe, recorrendo a unha análise posterior das sinerxias que se producen entre os elementos illadamente analizados”.

Unha cousa é que se pretenda facer valer que nos atopamos ante proxectos de implantación de parques independentes e plenamente funcionáis de xeito aislado, e outra é que as vinculacións operativas entre eses parques proxectados sexan, de facto, intensas. Poderase alegar que se procura o menor impacto nas infraestruturas de evacuación, poderase referir tamén a súa modularidade ou adaptabilidade, mais certamente, no sentido apuntado por unha xurisprudencia cada vez máis consolidada, a fragmentación artificiosa tén por finalidade menoscar as garantías inherentes aos procedementos de avaliación, pola vía de imposibilitar a avaliación ambiental de conxunto dos proxectos. E para superar esa merma de garantías, dende logo, non resulta suficiente que nas avaliacións ambientais fragmentadas se acometan estudos de sinerxias, sobre os cales a xurisprudencia tén declarado o seu carácter incompleto e fragmentario. Así, a Sentenza do TSX de Castela-León, Sala de Valladolid, nº 1361/2014, de data 26/06/2014, Fundamento de Dereito sexto, resolución que declarou a existencia de fragmentación artificial:

“Prescindiendo, de una consideración de conjunto de los demás parques, la declaración de impacto ambiental realizada, se ha efectuado de forma fraccionada, ello es totalmente claro en cuanto que en la misma se ha prescindido, como se desprende del informe precedentemente citado, de la línea de evacuación eléctrica que conecta con el sistema de distribución general, línea esta que ha de formar parte del parque o parques analizados, y que siendo común a los dos, sirve precisamente, entre otros elementos a considerar, para dar unidad a ambos. La no integración de dicha línea ha devaluado la declaración de impacto realizada, lo que no puede paliarse con un estudio de sinergias, que solo considera determinados aspectos, como el de ruido y ambiental, que puede constituir, sí, un plus respecto a los proyectos analizados en conexión con otros, pero que no puede servir para paliar un defecto de concepción inicial, cual debió ser un análisis conjunto de todos los elementos que han de integrar el único proyecto. En otro caso, siempre quedaría al criterio de la Administración la escisión de los proyectos a evaluar completando posteriormente un estudio conjunto de ambos a través de dicho estudio de sinergias, que siempre deberá efectuarse en un proyecto unitario determinado por los elementos inescindibles que lo componen. (...) Las mismas consideraciones han de efectuarse respecto a la duplicación en dos de los procedimientos de autorización, siendo copia mimética el uno del otro, lo que es expresivo de que nos encontramos, no ante dos proyectos, sin ante uno solo, ya que la admisión de este criterio permitiría, no duplicar sino triplicar, cuadruplicar... etc. el proyecto inicialmente concebido, fraccionando las evaluaciones de impacto ambiental, que no puede ser duplicada, para cada uno de los proyectos, sino que, por contra, la única garantía de analizar todas los aspectos que se han de incluir en el mismo, es desde una visión conjunta, no fraccionada, sin que pueda suplir esta carencia de origen, recurriendo a un análisis posterior de las sinergias que se producen entre los elementos aisladamente analizados”.

Cómpre salientar que esta Sentenza foi ratificada en casación polo Tribunal Supremo, Sala do Contencioso-Administrativo, en data 30/03/2017, por medio de Sentenza nº 1390/2017.

En calquera caso, o proxecto verbo do que alegamos e, en particular, o estudo de impacto ambiental, non acomete tampouco unha avaliación acada de impactos acumulativos e sinérxicos. Aínda partindo da realidade de que se está a tramitar a implantación do conxunto de parques antes referidos na zona xeográfica de referencia, o estudo dos impactos acumulativos e sinérxicos incorporado como Anexo VI ao EIA non se pode considerar que xustifique ou motive adecuadamente as conclusións ás que chega, nin que -na liña da xurisprudencia citada anteriormente- considere a totalidade dos aspectos que deben ser considerados.

Dada a proximidade física entre os diferentes proxectos de parques, e por conseguinte a súa afección aos mesmos espazos naturais, especies, patrimonio ou poboación, é precisa unha análise exhaustiva, ecosistémica e participada que garanta un modelo de desenvolvemento rural equilibrado da zona afectada, no sentido do disposto no artigo 46 da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade, que establece que calquera plan, programa ou proxecto que poida afectar de forma apreciable ás especies ou hábitats dos espazos da Rede Natura 2000, xa sexa individualmente ou en combinación con outros plans, programas ou proxectos, someterase a unha adecuada avaliación das súas repercusións no espazo, tendo en cuenta os obxectivos de conservación.

Pola súa banda, a Rede de Autoridades Ambientais (Subgrupo de coordinación de órganos ambientais na avaliación de impacto ambiental de proxectos de enerxías renovables), en documento de Alcance de estudo de impacto ambiental de Proxecto de Parque Eólico Terrestre, recomenda que se a solicitude administrativa está en tramitación, “no caso de que o mesmo ou diferentes

promotores soliciten autorización administrativa de varios parques cuxas evacuacións conflúan a unha mesma nova subestación ou requiran una mesma nova liña de conexión coa rede de transporte de REE preexistente, sempre que o órgano substantivo que deba tramitar e outorgar as respectivas autorizacións sexa o mesmo, para facilitar a avaliación dos efectos acumulados e sinérxicos recoméndase a súa tramitación simultánea, a elaboración dun estudo de impacto ambiental único para todos eles e solicitar a acumulación das correspondentes avaliacións de impacto ambiental nun único procedemento (artigo 57 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do Procedemento Administrativo Común das Administracións Públicas).

Pero hai que ter en conta tamén que existe unha mancha de infraestruturas eólicas no ámbito xeográfico de afección do proxecto, o que acrecenta progresivamente o feísmo paisaxístico, xa que están a instalarse estacións eólicas e formando verdadeiros polígonos industriais nos cumes dos montes e das montañas, afectando a áreas como é este caso de alto valor ambiental, hídrico e paisaxístico e patrimonial.

☞ **Falla de utilidade pública e interés social do parque eólico Lamas de Feás:**

A Lei 5/2017, do 19 de outubro modificou a Disposición transitoria segunda relativa da Lei 8/2009, do 22 de decembro, pola que se regula o aproveitamento eólico en Galicia e créanse o canon eólico e o Fondo de Compensación Ambiental, relativa ás Áreas de desenvolvemento eólico para incorporar nestas ás áreas de reserva e áreas de investigación, así como a franxa paralela a estas, previstas no Plan sectorial eólico de Galicia vixente. Sen embargo, **e a pesar desta e doutras recentes modificacións continúa sen someterse o Plan Sectorial eólico á avaliación ambiental estratéxica que esixe a Lei 21/2013, de 9 de decembro de avaliación ambiental** para todos os plans e programas, manténdose a planificación sectorial eólica galega fóra desta lei. Así o artigo 6 da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental, referido ao ámbito de aplicación da avaliación ambiental estratéxica, indica que ata as modificacións menores dos plans e programas necesitan da preceptiva avaliación ambiental estratéxica:

“1. Serán obxecto dunha avaliación ambiental estratéxica ordinaria os plans e programas, así como as súas modificacións, que se adopten ou aproben por unha Administración pública e cuxa elaboración e aprobación veña esixida por unha disposición legal ou regulamentaria ou por acordo do Consello de Ministros ou do Consello de Goberno dunha comunidade autónoma, cando:

*a) Establezan o marco para a futura autorización de proxectos legalmente sometidos a avaliación de impacto ambiental e refíranse á agricultura, gandería, silvicultura, acuicultura, pesca, **ENERXÍA**, minería, industria, transporte, xestión de residuos, xestión de recursos hídricos, ocupación do dominio público marítimo terrestre, utilización do medio mariño, telecomunicacións, turismo, ordenación do territorio urbano e rural, ou do uso do chan; ou ben,*

b) Requiran unha avaliación por afectar a espazos Rede Natura 2000 nos termos previstos na Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.

c) Os comprendidos no apartado 2 cando así o decida caso por caso o órgano ambiental no informe ambiental estratéxico de acordo cos criterios do anexo V.

d) Os plans e programas incluídos no apartado 2, cando así o determine o órgano ambiental, a solicitude do promotor.

2. Serán obxecto dunha avaliación ambiental estratéxica simplificada:

a) As modificacións menores dos plans e programas mencionados no apartado anterior.

b) Os plans e programas mencionados no apartado anterior que establezan o uso, a nivel municipal, de zonas de reducida extensión.

c) Os plans e programas que, establecendo un marco para a autorización no futuro de proxectos, non cumpran os demais requisitos mencionados no apartado anterior”.

Á vista da multitude de proxectos eólicos que se están a tramitar arestora tanto por parte da Xunta de Galicia como do Ministerio para a Transición Ecolóxica e o Reto Demográfico están a producirse importantes desaxustes entre a realidade actual e o contexto contemplado no Plan Sectorial Eólico de Galicia (páxina 91 da Memoria), que indica literalmente:

"En cualquier caso, la Revisión del Plan Sectorial Eólico de Galicia está concebida no sólo en esos términos de complementariedad requeridos por la L.O.T. sino que, asimismo, se sujeta a los Principios de mínima incidencia territorial y de máxima compatibilidad con los Planes Generales de Ordenación Municipal”.

Non estamos por tanto no ano 1997, na data de aprobación do regulamento do Plan Sectorial eólico nin estamos ante unha planificación eólica de mínima incidencia territorial nin de máxima compatibilidade cos Plans Xerais de Ordenación municipal. A realidade é que estamos ante a tramitación numerosa de proxectos eólicos tanto autonómicos como estatais que inciden directamente e de xeito importante na vida das familias que viven e residen no medio rural, afectando de forma importante aos seus medios de vida, e que son totalmente incompatibles coas clasificacións urbanísticas municipais. A realidade é que a Xunta de Galicia está a favorecer a implantación de parques eólicos de forma indiscriminada dentro das Áreas de Desenvolvemento Eólico, rodeando os núcleos con turbinas que acadan unha altura de case tres veces a catedral de Santiago e deixando ás aldeas sen horizontes, incumprindo de facto o Convenio europeo da Paisaxe que incide no dereito da cidadanía a ser consultada sobre os obxectivos de calidade paisaxística. Isto incide directamente no seu benestar e na saúde das familias que viven e residen nos núcleos rurais afectados, que vén condicionada as súas vidas, o seu espazo vital e os seus horizontes, polos intereses de empresas alleas que só buscan explotar un recurso co mínimo custo e maximizando beneficios, á costa das familias e dos recursos comúns de todas as persoas e familias galegas.

Por outra banda, o contido do Plan Sectorial Eólico de Galicia nunca chegou a publicarse no DOG para público e xeral coñecemento das súas afeccións, cos conseguíntes prexuízos que se están a ocasionar arestora para as familias que viven e residen nos núcleos rurais de Galicia, que descoñecen na meirande parte dos casos as afeccións eólicas que teñen á beira das súas casas e terras (o seu medio de vida), vulnerándose así o artigo 9.3 da Constitución española que refírese a un principio tan básico dunha Democracia como é a publicidade das normas. Así temos o caso de que os Plans urbanísticos municipais sí se publica o contido íntegro dos seus textos nos boletíns oficiais, pero o Plan Sectorial eólico de Galicia, de carácter supramunicipal e máxima incidencia territorial non.

Polo tanto, calquer utilidade pública ou interés social ou autonómico deste proxecto carece de xustificación algunha, xa que non pode amparar proxectos industriais que se desenvolvan ao abeiro dunha planificación sectorial eólica que vulnera de forma flagrante a Lei 21/2013, de 9 de decembro de avaliación ambiental.

Ademais a mercantil promotora non xustifica o interés autonómico do proxecto eólico, que non deixa de ser outro proxecto eólico máis, dos moitos que se están a tramitar arestora por parte da Xunta de Galicia. Estaríamos ante un caso de fraude de lei e desviación de poder que non debiera ser amparada pola Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais, órgano substantivo.

Por outra banda, o Acordo do 17 de novembro de 2021, da Xefatura Territorial de Ourense, polo que se someten a información pública a solicitude das autorizacións administrativa previa e de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental do proxecto da liña de evacuación eléctrica do parque eólico San Martiño LAT 132 kV SET PE San Martiño-SET Larouco, sita nos concellos de Baltar e Xinzo de Limia (expediente IN408A 2021/043) tampouco xustifica tal interés autonómico. As circunstancias estratéxicas deberan estar debidamente xustificadas no proxecto, o que non é o caso.

Indica a mercantil promotora:

“En el apartado 4.7.9 del Decreto 19/2011 se indica que:

En las nuevas instalaciones de producción de energía primará la integración ambiental y paisajística, por lo que para la justificación de la idoneidad de la ubicación se deberán valorar las diversas alternativas, otorgando prioridad a los suelos ya transformados, y descartando, en cualquier caso, las que deriven en una mayor incidencia, sin perjuicio de las medidas correctoras correspondientes.”

Precisamente por este parágrafo que indica a mercantil promotora debe ser descartado este parque eólico porque a súa incidencia sobre o territorio é inasumible desde o punto de vista ambiental e paisaxístico. A súa incidencia territorial trascende incluso ao país portugués e afecta a un territorio e a unha paisaxe case virxe e con moi pouca presenza humana. Por outra banda, pon en perigo a coherencia da Rede Natura 2000 que fica practicamente á beira e carece de licencia social.

☞ **Ausencia do estudo do potencial eólico entre a documentación sometida a exposición pública.**

A mercantil promotora non acredita a existencia do recurso eólico do parque eólico Lamas de Feás.

☞ **Ausencia de retorno social do proxecto industrial eólico.**

A mercantil promotora non indica cal é o retorno social do proxecto. Os prexuízos do proxecto son máis que evidentes.

Developer Package, SG 5.0-145

Document ID: GD410616 R3

2019.06.28

Restricted

Siemens Gamesa Corporate proprietary information

5.5 NOISE LEVELS tamén en ingles

Desde a páxina 47 á 117 o texto está en inglés, incluído o que parece ser a descrición do ruído xerado polo modelo do aerogenerador, o cal é moi grave dado o seu impacto e afeccións.

Dimensiones del pedestal. Fuente. Developer Package SG 5.0-145 Siemens Gamesa. Página 43 do PIA tamen en ingles

ANEXO Nº 13 CARACTERÍSTICAS TÉCNICAS DEL AEROGENERADOR tamén en inglés.

Están a vulnerar o dereito de información e participación pública.

Afección significativa, severa e prexuízos irreparables para a Paisaxe e á biodiversidade. Incremento do Feísmo Paisaxístico e afección severa ao turismo e á hostalería:

O parque eólico e a súa infraestrutura de evacuación fragmenta os hábitats, os ecosistemas e implica directamente a perda de biodiversidade. Pero non é só este parque. Existen outros parques no mesmo ámbito xeográfico. A LAAT proxectada (ao igual que o parque eólico San Martiño) transforma as paisaxes de mosaicos agro –forestais e de montaña nunha paisaxe inhóspita de marcado carácter industrial inzada de muíños e liñas de alta tensión.

Por outra banda, o proxecto afecta de maneira irreversible a lugares identitarios para a poboación e as familias que viven, residen e/ou traballan no ámbito xeográfico do parque e que resultan obviadas pola mercantil promotora:

A Serra de Lobás, o Outeiro da Castiñeira, a Costa da Moreira, o Penedo do Sobrado, o Penedo das Fatigas, a Pena Loba (1258 metros), o Outeiro Raso, o Penedo do León, o Porto Salgueiro, a Pedrosa, o Penedo, o Outeiro Logo, a Costa de Anguís, os Montes Lazpedo, o Esperón, o Penedo da Muller, o Penedo da Raíña Loba, a Ladeira, a Serra de Gomariz, o Porto do Monte, o Alto da Carreira, a Coutada das Covas, A Lama do Santo, O Foxo, A Porteliña, A Aguióncha (1239 metros), O Campuñal, A Foz, A Abelaira, Riodeboi, Cachasegunda, Pousafoles, o Choqueiro, o Mouzón, as Guístolas, As Lamas de Feás, o Xugal, A Fonte da cunca, a Pena Loba, As Carpanceiras, os Teixugos, a Madorra, a Portela do Monte, A Fonte do Seixo, o Campo das Fontes, a Cepeda, O Seixo, o Campo das Fontes, as Touzas de Fonte Arcada, o Carballo, a Agrela, a Costa de Moreira, Pozas, as Lamas das Pozas, o Cardedo, o Val de Salgueiro, o Penedo da Andoriña, a Fonte Pequena, a Touza da Pena, Pedra do Val, Laxeira, a Pena Borneira, a Fura do Raposo, Os Vermellos, a Vela de Pexiero, o Cebreiro (1267), o Lobosiño, A Lagoa, os Prados da Fonte Cova,...etc.

Ao anterior hai que engadir a afección aos lugares peculiares e identitarios aos que tamén afecta o parque eólico San Martiño:

Alto da Frieira ou de Chadoiro e Azoreira onde nace o Corgo das Lamas e río de Porto Cancelo, Valdagoia, Arribas, Pedra da Facha, Lapedo, O Castro, As Aguzadoiras, A Ferreira, A Lobagueira, Serra de Gomariz, A Lama do Santo, A Ladeira, Penedo da Muller, Penedo da Reina Loba, A Gralleira, Gundal, Outeiro do Bidal, Capela de Sta. Bárbara, A Baixa Limia, O Uzal, A Grixoa, Pico das Corvaceiras, Ermida de San Xoán, Pedeneixe, A Cabana, Corvatiño, Ermida de San Xis, Coruxás, Corona, O Sisto, regato dos Mallos, Capela de San Martiño, As Vesadas, O Corgo, Medexorxe, O Castriño, A Rousía, Santa Isabel, Seidoiro do Brasileiro, A Ponte do Monte Matai, A Agra de Santo Adrao, Serra do Larouco, Montes Chaos, Pena Curva, Monte Queimado, As Laxas, A Anta, O Alin, Os Chaos, Covelo, Pedreiro, Outeiro Meao, O Seixo, Penedo do Seixo, O Porto das Mozas, A Borballeira, Portela de San Fitoiro, Castelo de Sindín ou de Portello, Portela da Veiga, Peñas de Malrandín, Monteagudo, Espiños, o val fluvial do río Salas, Montes Moas e Veiga, A Cova da Muda, A Fontenla, A Veiga, As Pozas, As Touzas Bastas, A Devesa, A Lama de Medos, Outeiro do Crego, Camiño do Contrabando, Castro de Sabucedo, Peto de ánimas en San Martiño dos Peros, Castro da Boullosa e Núcleo da Rousía.

Lugares identitarios ou peculiares en terras portuguesas: Alto da Escusa, Penedo de Cruces, A Lomba, Outeiro da Fonte de Chaos, Fonte da Moura, Cabezo de Lamas, Cabezo Alto, Curral Vello.

Estas paisaxes identitarias ou peculiariaras están construídas a partir das vidas das persoas, as súas percepcións e son moitas veces fundamentais para o sentimento de identidade e o benestar das persoas. Trátase de paisaxes identitarias das persoas que constrúen e viven na paisaxe en si, cuxas miradas probablemente non son panorámicas, nin sequera admiran, pero cuxas percepcións sensoriais descenden aos máis pequenos detalles, identificando paisaxes de vida, soños, símbolos. A mercantil promotora pretende a afección a estas paisaxes sin a preceptiva licencia social.

Por último, destacar a presenza de grandes afloramentos rochosos ou crestóns, de xisto, que definen unha paisaxe moi característica e que, desde o punto de vista do patrimonio cultural, relaciónanse con este na presenza de cruces de termo gravadas sobre os mesmos, xa que serven de elementos delimitadores do espazo administrativo en épocas históricas. Os parques eólicos e as súas liñas de evacuación descontextualizan todo este patrimonio cultural estreitamente vencellado ao territorio e á paisaxe.

Pero hai que ter en conta tamén que existe unha mancha de infraestruturas eólicas no ámbito xeográfico de afección do proxecto tan agresivos como os parques eólicos Mistral e Tramontana e a LAT que os une (o “Liña de alta tensión a 132 KV desde a subestación do parque eólico Tramontana, pasando pola subestación do parque eólico Mistral, ata subestación de Salas”. Código: 2021/0131). Esta liña de alta tensión parte da Subestación do parque eólico Tramontana (que se tramita de forma independente da infraestrutura de evacuación en claro fraude de lei) atravesa O Castriño, o regato do Carballo, o regato da Rousía no val fluvial de Santa Isabel e o rego dos Campelos. Baixa cara Lapedo para conectar coa subestación do parque eólico Mistral (que se tramita de forma independente da infraestrutura de evacuación en claro fraude de lei), cruza o rego do Castelo, A Ladeira do Outeiro da Cruz. Atravesa os regatos do Gundal, Chao da Lama, o río Salas, o regato das Covas en dirección á Pedrosa e á Coutada de Covas.

Ao igual que a Liña de Alta Tensión e os parques eólicos Mistral e Tramontana os impactos son inasumibles para un territorio que forma parte da Reserva da Biosfera Transfronteiriza Geres – Xurés.

Estariamos a falar xa dunha paisaxe cada vez máis industrial co abandono progresivo e crecente dos tradicionais mosaicos agro – forestais e de montaña. O impacto paisaxístico e a fragmentación dos hábitats é inasumible desde o punto de vista do benestar das familias afectadas e a perda da biodiversidade é incoherente coa crise climática actual. Ao anterior hai que engadir un impacto severo e inadmisibile sobre os recursos hídricos e as Zonas protexidas de auga potable (ZPAP) lineais e poligonais.

AFECCIÓN IRREVERSIBLE Á RESERVA TRANSFRONTEIRIZA GERES- XURÉS

No relevo da Reserva destaca a presenza das serras cunha paisaxe montañosa característica que alcanza a súa cota máxima, por encima dos 1.500 metros, nos altos de Nevosa e Fontefría situado no núcleo central dos cumes da serra. Unha sucesión de serras, como a do Xurés, do Quinxo, Santa Eufemia, Pisco, Leboreiro, Mourela, Peneda, Soajo, Amarela ou a Serra de Pena de cuxas cumes baixan multitude de ríos que verten as súas augas ao río Caldo e Salas, afluentes do río Limia, que nos seus percorridos configuran unha espectacular paisaxe. Os vales profundos cortan a montaña descendendo ata preto dos trescentos cincuenta metros conducindo abundantes augas ao leito encaixado e de vertentes abruptas como é o río Limia.

Outros Espazos Naturais Protexidos catalogados máis próximos á área de estudo son os seguintes:

- Parque Natural Baixa Limia-Serra do Xurés, catalogado tamén como Zona de Especial Conservación (ZEC), Zona de Especial Protección da Avifauna (ZEPA) e Zona de Especial Protección dos Valores Naturais (ZEPVN).

- Proposta de ampliación LIC Baixa Limia (ES1130001).

Afección severa e prexuízos irreversibles para as Áreas de Interés paisaxístico (AEIP):

- AEIP Penedos da Raíña Loba
- AEIP Río Airoa
- AEIP Cadoiro da Firveda
- AEIP Touzas da Saínza
- AEIP Fraga da Rousia
- AEIP Serra da Pena-O Couto Mixto

- ✚ AEIP Veigas de Golpellás
- ✚ AEIP Serra do Xurés
- ✚ AEIP Penas da Serra do Larouco
- ✚ Miradoiro de Santa Eufemia
- ✚ PR-G 28 Rota de Padendro

O parque Eólico Lamas de Feás prevé a súa localización moi preto doutros parques eólicos en funcionamento e outros en tramitación. Cómpre ter en conta tamén que vai a xerar unha gran afección paisaxística sobre Xinzo de Limia e os núcleos da volta. Trátase ademais de 7 aeroxerades de 200 metros de altura polo que o impacto visual e a afección ao benestar das familias dos núcleos afectados sería importante.

Cómpre ter moi en conta que as máquinas localízanse nos lugares da Guioncha, Os Vermellos, Pena Loba, As Lamas de Feás e A Vela de Pexeiros. A superficie total do ámbito de afección do parque será de 1.600 has e nunha entorna con unha paisaxe espectacular como os contrafortes das Serras de Larouco, A Pena e Xurés, a depresión da Limia...etc.

☞ **Afección severa e prexuízos irreversibles para os Miradoiros:**

- ✚ Miradoiro Penedos de Larouco, localizado no AEIP Penas da Serra do Larouco. Desde este miradoiro serán visibles os muíños e afectado de forma severa polo parque Eólico Larouco-Fase I e o parque Eólico Larouco-Fase II, que totalizan 49 máquinas.
- ✚ Mirador Castelo de Ceime moi afectado por 7 muíños do parque eólico e con unha gran afección paisaxística.

☞ **Afección severa e prexuízos irresparables para 4 rutas BBT:**

- ✚ Ruta BBT Parque Forestal Outeiro de Cela
- ✚ BBT Ruta Travesía do Xurés
- ✚ Rutas BBT Picos de Fontefría
- ✚ Ruta Serra do Pisco.

Pero ademais a mercantil promotora obvia os impactos sinérxicos e acumulados dos outros parques eólicos existentes na entorna ou en tramitación. Así cómpre recordar que tanto as AEIP como os Miradoiros e roteiros están afectados de forma severa polo proxecto da LAAT (expediente IN408A 2021/043) como o parque eólico San Martiño (expediente IN408A 2020/77) implican prexuízos irreparables para as paisaxes e lugares identitarios ou peculiares para a poboación xa que non preservan o medio físico, nin os valores tradicionais, nin os sinais de identidade e a memoria histórica de Galicia en contradición clara e manifesta co artigo 5 da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do chan de Galicia.

- ✚ Penedos da Raiña Loba AEIP_04_14
- ✚ Fraga da Rousia AEIP_04_21
- ✚ Serra da Pena-O Couto Mixto AEIP_04_20
- ✚ Espazo Natural Brañas de Golpellás AEIP_04_12
- ✚ Serra do Xurés AEIP_04_19
- ✚ Penas da Serra do Larouco AEIP_04_15
- ✚ Río Airoa AEIP_04_13
- ✚ Serra da Pena-O Couto Mixto AEIP_04_20

O Catálogo das paisaxes de Galicia delimita as áreas de especial interese paisaxístico (AEIP) de “Penedos da Raiña Loba” ao norte; a “Serra da Pena –O Couto Mixto” e a “Fraga da Rousia” e as “Penas da Serra do Larouco”. Cómpre lembrar que estas mesmas paisaxes estarían tamén afectadas polos parques eólicos Mistral, Tramontana e a LAT que os une. Sen embargo, cómpre indicar que a Paisaxe non ten límites e trátase ademais de Paisaxes excepcionais. Cómpre ter en conta que ao abeiro do Convenio Europeo da Paisaxe, en vigor o 1 de marzo de 2004, e que España ratificou o citado Convenio o 26 de novembro de 2007 (BOE de 5/02/2008), o papel do dereito non é recoñecer e protexer un valor ou unha beleza paisaxística particulares; o que o dereito debe recoñecer en primeiro lugar e, por conseguinte protexer, é un valor complexo: a necesidade de toda a cidadanía de establecer unha relación sensible co territorio, de beneficiarse desta relación e de participar na determinación das características formais dos lugares que habitan ou frecuentan. Ninguén, incluída a mercantil promotora e a Xunta de Galicia, teñen dereito a emborronar a dimensión paisaxística dun territorio sen ter primeiro en conta o interese do conxunto da poboación local afectada. E o dereito á Paisaxe non

pode ser determinado por un desenvolvemento económico que non ten en conta a aparencia dos territorios aos que afecta, senón que debe reflectir as verdadeiras aspiracións dos homes e mulleres que o habitan. E no presente caso o rexeitamento social a este proxecto é masivo pola afección irreversible ás Paisaxes e a espazos de elevado valor ambiental e de servizos ecosistémicos.

Por outra banda, cómpre recordar que non existiu un proceso público e participativo por parte da mercantil promotora onde a cidadanía puidera participar na toma das decisións relativas aos proxectos e que afectarán ás paisaxes, tal e como esixe o Convenio europeo da Paisaxe. Neste senso cómpre ter moi en conta que o Plan Sectorial eólico non foi sometido a avaliación ambiental estratéxica e por tanto tampouco está adaptado ao establecido no Convenio europeo da Paisaxe. Así os obxectivos de calidade paisaxística determínanos a Administración pero en base ás aspiracións da cidadanía, e non en base ás aspiracións dunha empresa con ánimo de lucro como é o presente caso.

👉 **Afección severa a itinerarios de carácter patrimonial e ás paisaxes. Afección severa ao turismo e á hostalería.**

Couto Mixto (PAT015)

Camiño Privilexiado do Couto Mixto (PAT016)

🚦 **Camiño privilexiado**

Ruta duns 8km400, salindo de Santiago de Rubiás, pasando por Rubiás e terminando en Tourém (Portugal).

Ruta Wikiloc: <https://es.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=14854809>

🚦 **Ruta ata o Castelo da Picoña**

Ruta duns 1.2km, salindo de Randín.

🚦 **Sendeiro - Ruta das Carballeiras**

Trátase dun percorrido circular de 9.32km que complementa outro xa existente que enlaza cunha pasarela de madeira, coas fervenzas e cañón do Río Fírveda no Concello limítrofe de Porqueira.

O punto de inicio pode situarse na aldea de Vila con impresionantes vistas panorámicas, na aldea de Lobás ou na aldea de Castelaus para continuar por fermosas carballeiras e zonas de bosques de ribeira cara ao norte, pasando por un muíño restaurado, varios miradoiros e restos dunha antiga capela, ata o lugar do Coto (925 metros) onde se poden ver as ruínas dun Castro no límite con Porqueira para regresar de novo a Castelaus.

Desde o lugar do Coto, unhas impresionantes vistas panorámicas, entre a que se atopa toda a chaira da Limia coa vila de Xinzo de Limia ao fondo.

Paseo municipal

Que une os Concellos de Os Blancos e Calvos de Randín, duns 7.250km. Este carreiro empeza en Aguís (Os Blancos), segue en Fontearcada (Os Blancos), polo Santuario da Virxe dá Veiga en San Mamede (Porqueira) e termina en Castelaus (Calvos de Randín).

Ruta con Wikiloc: <https://es.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=14938753>

Sendeiro Fachado-Aguioncha-Cebreiro

Trátase dun percorrido circular de 10.55km, que se inicia no Lugar de Feás (San Miguel) Ubicación para continuar cara ao norte polas ladeiras de O Monzón e O Choqueiro polos terreos do Monte Fachado ata ascender ao Pico de A Aguioncha a 1200m de altitude continúa ata, o Pico de O Cebreiro e terreos de Pena Loba a 1250m de altitude máis ao nordés xa no límite co Concello de os Blancos para regresar despois pola Pedra dos Caritos e A Costa de Moreira de novo ata a localidade de Feás.

Roteiro Tourem-Maus de Salas

O roteiro parte de Tourém, a única localidade portuguesa ao norte da Serra do Gerês, con moita relación cos territorios galegos de ao redor debido ao comercio e ao contrabando, **coincidindo cun tramo do antigo Camiño do Privilexiado, zona de libre tránsito e comercio que unía, entre bosques e prados, esta aldea portuguesa co Couto Mixto, microestado independente con autogoberno e capital en Santiago de Rubiás, vixente ata o Tratado de Límites de España e Portugal do ano 1864.**

Antes de chegar a Rubiás, o roteiro deixa o Camiño do Privilexiado para dirixirse ao núcleo de Paradela; cruza o río Salgas e diríxese con moito desnivel cara ao seu encoro para chegar, máis aló, á aldea de Maus de Salas.

<https://www.reservabiosferageresxures.eu/es/gran-ruta-do-xures>

CASCADAS DEL RIO FIRVEDA

O río Fírvada nace no municipio de Calvos de Randín, e no seu paso por Porqueira crea paisaxes moi fermosas. Zona de camiños cubertos por un manto de árbores frondosos para lograr unha perfecta combinación coa natureza.

Na localidade A Forxa rompe violentamente as súas augas polo curto traxecto dun cañón tan sinuoso como espectacular. A ferverza pódese observar desde o propio leito do río, o que compón un curioso conxunto de miradoiros naturais.

Para alcanzar esta catarata hai trazadas diversas e atractivas rutas de sendeirismo ben sinalizadas que nos dan tamén a posibilidade de gozar da súa espectacular "fraga", chea de especies autóctonas e que, debido á súa densidade impediranos a visión do río.

RUTA DO CONTRABANDO en Baltar.

Ruta que comeza en San Paio, por camiños que contan historias de non hai mais de 40 anos. Historia de supervivencia, xa que se vivía nun contexto histórico especial, dunha dictadura, que tiña bloqueada gran parte da circulación de mercadorías foráneas, tendo que recurrir ao transporte de medicamentos, café ou carbón entre outros de forma clandestina, sendo isto ao que lle chamamos estraperlo ou contrabando.

Cruzando o monte a aldea que nos espera é Sendím, unha das mais altas de Portugal, a mais de 1100 metros de altitude e que sem dúbida veuse favorecida por esta situación.

Antes de chegar, vemos o antigo posto aduaneiro, que aínda non se lle deu outro uso.

No límite da fronteira, podemos observar o Picouto de Sendím, onde había un antigo asentamento militar.

RUTA DA ROUSÍA

RUTA TUMBAS MINA E RAIÑA LOBA

ANDAINA DE ARMARIZ

A mercantil promotora ten que ter en conta que estes mesmos roteiros, miradoiros e AEIP tamen resultan afectadas por outras infraestruturas eólicas.

 Afección ambiental e paisaxística severa e irreversible. Fragmentación de hábitats e perda de biodiversidade. Perda da conectividade ecolóxica.

O Xurés é diverso en paisaxes e vida. Zona de transición floral eurosiberiana (atlántica) e mediterránea coa conxugación de factores altitudinales e orientación dos vales. Nos cumes, vexetación de monte baixo. Nas zonas do val, robledales e outras especies. Importancia dos bosques de galería nos cursos fluviais. Manadas de lobo e as súas presas. Tamén cabra montesa nun programa de reintroducción e recuperación do cabalo chamado cabalo galego ou garrano.

https://www.turismo.gal/docs/mdaw/mza2/~edisp/turqa306815.pdf?langId=es_ES

<https://galicianaturaleunica.xunta.gal/es/baixa-limia-serra-xures>

https://www.turismo.gal/que-visitar/espazos-naturais/parques-naturais/parque-natural-baixa-limia-serra-doxures?langId=es_ES

<https://www.reservabiosferageresxures.eu/es/file/528/download?token=9gUXliMP>

<http://www.parquenaturaldoxures.com/>

☞ **Afección moi severa e prexuízos irreparables para a Rede Natura 2000 e a súa coherencia. Falla de conectividade ecolóxica entre os ecosistemas. Cómpre ter en conta que as especies non entenden de límites xeográficos e que o mantemento da conectividade ecolóxica é fundamental para o mantemento dos ecosistemas e da coherencia da propia Rede. Afección significativa e danos irreversibles a outros espazos protexidos:**

1.-Reserva de la Biosfera:

Reserva Transfronteriza Geres-Xures

2.- Red natura 2000 (ZEC) Baixa Limia

3.- Red natura 2000 (ZEPA) Serra do Gerês

4.- Parque Natural Baixa Limia-Serra do Xures

5.-ZEPVN Baixa Limia Zona Protección

6.-Aguas Potables (Lineal):

Arroio de Faramontaos

7.-Zona Protección Aguas Potables (Poligonal):

Cunca Baixa do Miño, moi afectada polo parque eólico e con previsibles danos irreversibles para esta.

Afección severa a do galápago europeo (*Emys orbicularis*):

Localízanse áreas de distribución potencial do galápago europeo (*Emys orbicularis*), establecidas polo Decreto 70/2013, do 25 de abril, polo que se aproba o Plan de recuperación do galápago europeo (*Emys orbicularis* L.) en Galicia, quedando a área de distribución desta especie afectada polo proxecto.

Baixa Limia

- **Código do ZEC**

ES1130001

Rexión

Atlántica e Mediterránea.

Data declaración LIC

29 de decembro de 2004. Decisión da Comisión do 7 de decembro de 2004, pola que se aproba a lista de lugares de importancia comunitaria da rexión bioxeográfica atlántica.

21 de setembro de 2006. Decisión da Comisión do 19 de xullo de 2006 [↗](#) poa que se adopta, de conformidade coa Directiva 92/43/CEE do Consello, a lista de lugares de importancia comunitaria da rexión bioxeográfica mediterránea

Data declaración ZEC

31 de marzo de 2014. Decreto 37/2014, do 27 de marzo de 2004, polo que se declaran zonas especiais de conservación os lugares de importancia comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia.

Instrumentos de planificación

Plan director da Rede Natura 2000. Decreto 37/2014.

Superficie

33.921 ha.

Concellos

Padrenda, Quintela de Leirado, Vereas, Bande, Lobeira, Entrimo, Lobios, Muíños, Calvos de Randín

Situación

No extremo sudoccidental da provincia de Ourense, facendo fronteira con Portugal. As localidades de referencia son Leirado, Bande, A Vila (Lobeira), Muíños, Lobios e Calvos.

Outras figuras de protección

Da Rede Natura 2000:

- Zona de Especial Protección para as Aves (ZEPA) "Baixa Limia-Serra do Xurés" de 31.287 ha.

Da Rede Galega de Espazos Protexidos:

- Parque Natural "Baixa Limia-Serra do Xurés", cunha superficie de 29.345 ha.
- Zonas de Especial Protección dos Valores Naturais "Baixa Limia" de 33.920 e "Baixa Limia-Serra do Xurés" de 31.287 ha.

Outras figuras:

- Reserva da Biosfera "Transfronteiriza Gêres-Xurés"

A área forma unha unidade coa ZEPA PT002 (62.922 ha) e Parque Nacional Peneda-Gerês (70.290 ha), en Portugal.

Baixa Limia - Serra do Xurés

• Código ZEPA

ES0000376

Data de declaración

2 de abril de 2004.

Instrumentos de planificación

Plan director da Rede Natura 2000. Decreto 37/2014

Superficie

31.287 ha.

Concellos

Quintela de Leirado, Vereia, Bande, Lobeira, Entrimo, Lobios, Muíños, Calvos de Randín.

Situación

No extremo sudoccidental da provincia de Ourense, facendo fronteira con Portugal. As localidades de referencia son Leirado, Bande, A Vila (Lobeira), Muíños, Lobios e Calvos.

Outras figuras de protección

- Zona Especial de Conservación “Baixa Limia”, ZEC ES1130001, de 33.921 ha.
- Parque Natural “Baixa Limia-Serra do Xurés”, de 29.345 ha.
- Zonas de Especial Protección dos Valores Naturais (ZEPVN) “Baixa Limia”, de 33.920 ha. e “Baixa Limia – Serra do Xurés”, de 31.287 ha.
- Reserva da Biosfera “Transfronteiriza Gêres – Xurés”

A área forma unha unidade coa ZEPA PT002 (62.922 ha) e Parque Nacional Peneda-Gerês (70.290 ha), en Portugal.

Avifauna

Avifauna moi rica, produto da posición bioxeográfica da área e da complexidade ambiental derivada do gradiente altitudinal e a diferente orientación das cadeas montañosas. Destaca a presenza de aves rapaces, incluíndo especies moi ameazadas e de distribución moi localizada, como a aguia real (*Aquila chrysaetos*), que aínda que non nidifica desde hai anos, utiliza habitualmente as serras como área para campar desde os seus territorios do Parque Nacional Peneda-Gerês; a aguia perdigueira (*Hieraaetus fasciatus*), que ten aquí a súa zona de presenza máis frecuente en Galicia; e o bufo real (*Bubo bubo*), cuxa poboación foi reforzada mediante a solta de varios exemplares. Así mesmo, nidifican a aguia cobreira (*Circaetus gallicus*) o miñato abelleiro (*Pernis apivorus*), a gataformela (*Circus cyaneus*), a tartaraña cincenta (*Circus pygargus*), e o falcón peregrino (*Falco peregrinus*). Avifauna mediterránea e montana, ligada a rochedos e matogueiras, con moitas especies de distribución máis ou menos localizada en Galicia (nalgúns casos con poboacións moi reducidas), entre elas o pombo pequeno (*Columba oenas*), a andoriña dáurica (*Hirundo daurica*), a pica campestre (*Anthus campestris*), o pedreiro rubio (*Oenanthe hispanica*), os merlos rubio (*Monticola saxatilis*), e azul (*Monticola solitarius*), a choia (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*), e o escribente das hortas (*Emberiza hortulana*). En contraste, o espazo natural (xuntamente co Parque Nacional Peneda-Gerês) acolle algunhas das poboacións máis sudoccidentais de especies tipicamente eurosiberianas, como a pica das árbores (*Anthus trivialis*), a papuxa picafollas (*Sylvia borin*), o picanzo vermello (*Lanius collurio*), o cardeal (*Pyrrhula pyrrhula*), e o escribente amarelo (*Emberiza citrinella*). O cruzabico (*Loxia curvirostra*), ten aquí unha das súas poucas (quizais a única) zonas de cría en Galicia. Entre a avifauna acuática, ligada aos encoros, destaca a presenza como hibernante do mergullón cristado (*Podiceps cristatus*), e a cría da pillara pequena (*Charadrius dubius*).

Transfronteiriza Gêres-Xurés

Data de declaración

27 de maio de 2009

Superficie

Total 330.874 ha: Norte de Portugal: 267.958 ha, Galicia: 62.916 ha

Ayuntamientos

Bande, Calvos de Randín, Entrimo, Lobeira, Lobios e Muíños en Galicia.

Arcos de Valdevez, Melgaço, Montalegre, Ponte da Barca e Terras de Bouro no Norte de Portugal

Situación

España- Portugal. Ao suroeste da provincia de Ourense.

Outras figuras de protección

- Zona de Especial Protección para as Aves (ZEPA) “Baixa Limia - Serra do Xurés”, ZEPA ES0000376, de 31.287 ha.
- Zona Especial de Conservación (ZEC) “Baixa Limia”, ZEC ES1130001, de 33.920 ha.
- Parque Natural “Baixa Limia - Serra do Xurés” de 29.345 ha.
- Zonas de Especial Protección dos Valores Naturais (ZEPVN) “Baixa Limia-Serra do Xurés” de 31.287 ha e “Baixa Limia” de 33.920 ha.
- Parque Nacional da Peneda Gerês (Portugal).
- SIC Serras da Peneda e Gerês.
- PTCO 0001 Reserva Biogenética Matas de PalheirosAlbergaria.
- PT 930003 (Red de Reservas Biogenéticas del Consejo de Europa).

Parque Natural Baixa Limia – Serra do Xurés:

O máis grande de Galicia

A pedra granítica e a paleta de verdes das 30.000 hectáreas que abarca o Parque Natural Baixa Limia-Xurés destacan nunha paisaxe que conxuga serras agrestes e suaves cunha altitude media por encima dos 1.000 m. É o de maior extensión dos seis parques naturais galegos, sendo recoñecido o 11/03/1993.

Xunto co veciño Parque Nacional Peneda-Gerês conforma o núcleo da Reserva da Biosfera Transfronteiriza Gerês-Xurés.

<http://galicianaturaleunica.xunta.gal/gl/baixa-limia-serra-xures>

☞ **A Coherencia da REDE NATURA 2000**

O obxectivo das redes de áreas naturais protexidas de non debe ser tan só preservar especies raras ou ameazadas, ou mostras representativas ou singulares de ecosistemas pouco alterados, senón preservar a integridade ecolóxica dos ecosistemas, o que supón garantir que a súa composición de especies, a súa estrutura ecolóxica e as súas funcións non se vexan alteradas significativamente como consecuencia das actividades humanas e asegurar que os procesos ecolóxicos dos que depende mantéñanse en condicións naturais.

Unha rede ecolóxica é un sistema coherente de elementos naturais ou semi-naturais, establecido e xestionado co obxectivo de manter ou restaurar as funcións ecolóxicas como medio para conservar a biodiversidade. Para iso, é esencial manter tamén a conectividade ecolóxica entre os espazos que compoñen a rede

No ámbito nacional, o artigo 46 da Lei 42/2007 do Patrimonio Natural e da Biodiversidade establece que co fin de mellorar a coherencia ecolóxica e a conectividade da Rede Natura 2000, as comunidades autónomas, no marco das súas políticas ambientais e de ordenación territorial, fomentarán a conservación de corredores ecolóxicos e a xestión daqueles elementos da paisaxe e áreas territoriais que resultan esenciais ou revistan primordial importancia para a migración, a distribución xeográfica e o intercambio xenético entre poboacións de especies de fauna e flora silvestres.

☞ **Afección moi severa e prexuízos significativos para os recursos hídricos. Vulneración flagrante da Directiva Marco da Auga (DMA). AUSENCIA DUN ESTUDO HIDROLÓXICO E HIDROXEOLÓXICO QUE GARANTA A CALIDADE DAS MASAS DE AUGA SUPERFICIAIS E SOTERRADAS E A NON AFECCIÓN AOS ACUÍFEROS:**

O obxecto da presente Directiva é establecer un marco para a protección das augas superficiais continentais, as augas de transición, as augas costeiras e as augas subterráneas que: a) preveña toda deterioración adicional e protexa e mellore o estado dos ecosistemas acuáticos e, con respecto ás súas necesidades de auga, dos ecosistemas terrestres e húmidos directamente dependentes dos ecosistemas acuáticos.

O estudo hidrolóxico presentado pola mercantil promotora é moi deficiente. Non permite coñecer o estado dos cauces afectados polas obras, nin contempla medicións de caudal, nin da calidade das augas...etc. O estudo hidroxeolóxico non permite coñecer que masas de auga soterradas vansen ver afectadas, nin cal é a calidade destas, nin en qué puntos se van a producir as afeccións. E estas deficiencias obsérvanse tanto respecto a este proxecto como con respecto o proxecto do parque eólico San Martiño, da mesma promotora.

Así existe unha afección severa e irreversible para:

- Afluente do Regacho de Cachasegunda: máquina 01, todas as súas estruturas asociadas e parte das estruturas asociadas á máquina 02.
- Río de Lobás: máquinas 02 e 04 e gran parte das estruturas asociadas a estas dúas máquinas.
- Regacho de Fontearcada: parte das estruturas asociadas ás máquinas 04 e 07.
- Río Calvos: máquina 03 e parte das súas estruturas asociadas.
- Regacho do Mosterior: máquina 05 e todas as súas estruturas asociadas, parte das estruturas asociadas ás máquinas 03 e 06, a subestación e a zona de campamento de obra, maquinaria e provisións.
- Regacho dá Candela: máquina 06 e parte das súas estruturas asociadas.
- Regacho de Porta dá Veiga: máquina 07 parte das súas estruturas asociadas.

O curso fluvial máis próximo ás posicións das máquinas é o Regacho de Cachasegunda, a escasísimos metros ao norte da máquina 01. O Río de Lobás atópase a uns 390 m ao norte da máquina 02, estando o Regacho do Mosterior ao leste da máquina 03, a uns 660 metros. O Regacho de Fontearcada localízase a uns 627 m ao leste da máquina 04 e un afluente do Regacho Porta dá Veiga a uns 565 m da máquina 05 así mesmo ao leste, estando o Regacho de Forzádevos a uns 335 m ao sueste da máquina 06. A máquina 07 atópase a uns 258 metros ao norte dun afluente innominado do Regacho de Porta dá Veiga. A subestación localízase a uns 228 metros ao oeste do Regacho do Mosterior, estando a zona de provisións na contorna da subestación a un 180 m. O tramo de gabiá de cableado máis próxima á rede fluvial atópase a uns 105 m o noroeste do Regacho do Mosterior.

Nas Lamas de Feás nace o regato de Forzaos. No Penedo do Sobrado nace o regato da Candoa, preto do Lobosiño. Á beira da Fonte da Cunca nace o regato de Porta da Veiga. Na Aguioncha nace un afluente do río das Mestas ou Fírbeda que recolle as augas da Fonte do Seixo, As Pozas...etc.

No Monte Esperón afloran varios cauces innominados, dous na paraxe do Seixo, obviados pola mercantil promotora. Na Cachasegunda nace o regato do Campo das Fontes.

A mercantil promotora obvia que as infraestruturas do parque prevese a súa localización preto das nascencias dos cauces. O impacto aos recursos hídricos puidera ser irreversible. A rotura dun acuífero podería deixar sen auga á poboación e incluso a fontes e cauces.

Ao anterior hai que engadir o impacto sobre os recursos hídricos xerados polo parque eólico San Martiño, a súa LAT de evacuación e os demais parques eólicos da entorna.

Afección severa e prexuízos irreversibles para o sistema de brañas e humidais da zona de afección do proxecto:

Existen varios humidais, brañas e charcas afectadas pola instalación dos aeroxeradores. Pero ademais hai que ter en conta a afección aos humidais e brañas producidas polo parque eólico San Martiño e a súa LAT de evacuación.

Cómpre ter en conta que as infraestruturas afectan de forma irreversible a estes espazos. Ademais os aeroxeradores aséntanse practicamente sobre humidais, brañas e lagoas. A propia toponimia xa indica que estamos en presenza de humidais, Brañas e Lagoas. A afección aos recursos hídricos é irreversible. As importantes remocións de toneladas de terra para a instalación das cimentacións e plataformas dos aeroxeradores pode romper acuíferos e afectar seriamente ás masas de auga soterradas. Os humidais son fontes de vida, xa que o 40 % das especies do mundo viven ou se reproducen nestes espazos. Tamén son fonte de auga limpa e de alimento, de feito, unha de cada sete persoas depende dos humidais para o seu sustento. Os servizos que brindan os humidais son incalculables e insubstituíbles.

No presente caso existe unha afección ao humidal Ponte Maior.

Centos de hectáreas de lagoas, lagos, brañas, xunqueiras, bosques húmidos e turbeiras están en serio risco de desaparición por mor da expansión denscontrolada de eólicos en Galicia. En Galicia só hai 5 humidais protexidos ao abeiro do Decreto 110/2004, do 27 de

maio. Posteriormente no ano 2008 a Xunta de Galicia aprobaba o Decreto 127/2008, do 5 de xuño, polo que se desenvolve o réxime xurídico dos humidais protexidos e se crea o Inventario de humidais de Galicia, vixente na actualidade. Desde o ano 2008, data de creación do Inventario como rexistro público de consulta dos humidais, a Xunta abandonouno por completo e non se molestou en inventariar debidamente os humidais galegos incumprindo de cheo a Directiva 2000/60/CE, pola que e establece un marco comunitario de actuación no ámbito da política de augas (en diante DMA).

O obxectivo ambiental da DMA é “establecer un marco para a protección das augas superficiais continentais, as augas de transición, as augas costeiras e as augas subterráneas que preveña toda deterioración adicional e protexa e mellore o estado dos ecosistemas acuáticos e, con respecto ás súas necesidades de auga, dos ecosistemas terrestres e humidais directamente dependentes dos ecosistemas acuáticos”.

A inscrición dun humidal no Inventario de humidais de Galicia deixará constancia, como mínimo da súa identificación, denominación e descrición, codificación e denominación do humidal, descrición xeral do humidal, tipoloxía, localización e superficie, localización xeográfica, administrativa e hidrolóxica, superficie do humidal, hábitats, vexetación e flora, fauna, réxime de protección, plans e medidas de conservación, estado de conservación e cartografía.

Ao non delimitarse debidamente os humidais do Inventario dificilmente se poden identificar, controlar e moito menos cumprir cos obxectivos de calidade destas masas de auga que esixe a DMA e por tanto, xa non habería ningún obxectivo ambiental que cumprir, abandonando a súa sorte estes espazos que prestan grandes e valiosos servizos ecosistémicos.

O desleixo da Xunta de Galicia con respecto aos humidais e de tal envergadura que na praxe a cidadanía ten que pasar polo que indican as empresas nos proxectos, sen poder constatar a veracidade do que neles se realta. As obras de construción dos parques eólicos sobre estes espazos ou con afección aos mesmos, provoca a desaparición dos valores naturais destes. A apertura de viais, as cimentacións dos muíños, as gaviás de cabreado, a construción das subestacións eléctricas, as liñas de evacuación e os centros de seccionamento están a provocar a fragmentación e drenaxe destas zonas húmidas con un impacto ambiental irreversible e inasumible nunha época de crise climática como a actual.

As turbeiras son importantes sumidoiros de carbono e por tanto son cruciais para facer fronte a unha emerxencia climática que está a acelerar a perda de biodiversidade. Os humidais están a desaparecer máis rápido que ningún outro ecosistema e a implantación de parques eólicos non seu ámbito xeográfico non é a solución adecuada para contribuír ao cambio climático. Existen numerosas zonas de humidais, xuncais, brañas e lagoas e directamente afectadas polos aeroxeradores. En consoancia co artigo 21 da Lei 7/2021, do 20 de maio, de cambio climático e transición enerxética, relativo á consideración do cambio climático na planificación e xestión territorial e urbanística, así como nas intervencións no medio urbano, na edificación e nas infraestruturas do transporte, os humidais, as brañas e as lagoas, ao igual que as nascencias dos ríos deberan ser consideradas zonas de sensibilidade e exclusión de infraestruturas eólicas, pola súa importancia para a biodiversidade, conectividade e provisión de servizos ecosistémicos.

☞ **Afección severa e irreversible ao benestar das familias que viven, residen e traballan nos núcleos rurais afectados.**
Xeración de Feísmo Paisaxístico:

Existen unha serie de núcleos rurais que se verán afectados por varios parques. Así prevense instalar 19 aeroxeradores dos parques eólicos Lamas de Feás, Lamas II e Serra de Gomariz e afectarán de forma severa a Xinzo de Limia pero tamén a núcleos como Feás. O número de habitantes deste núcleo (70) induciría a pensar á mercantil promotora que pode afectar ao benestar das familias deste núcleo instalando o parque tan próximo. Pero tamén afecta de forma severa ás familias que viven, residen e/ou traballan en núcleos como As Maus e Tosende. A Xunta de Galicia estaría a permitir a afección ao benestar das familias deste núcleo e polo tanto contribuiría a vulnerar dereitos fundamentais.

Cómpre ter en conta os impactos do parque eólico Fonsanta e o parque eólico Frieira.

Municipio de Calvos de Randín

AE 01 Serois 1.426 metros

AE 02 Feas 1.674 metros

AE 03 Feas 1.009 metros

AE 04 Serois 1.556 metros

AE05 Serois 2.101 metros

AE 06 Feas 2.082 metros
AE 07 Serois 2.268 metros

Municipio dos Blancos

AE 01 Fonte Arcada 2.956 metros
AE 02 Fonte Arcada 3.025 metros
AE 03 Fonte Arcada 3.683 metros
AE 04 Fonte Arcada 1.769 metros
AE05 Fonte Arcada 2.408 metros
AE 06 Covas 2.928 metros
AE 07 Covas 1.969 metros

Municipio de Baltar

AE 01 As Maus 4.047 metros
AE 02 As Maus 3.552 metros
AE 03 As Maus 2.910 metros
AE 04 Tosende 3.677 metros
AE05 Tosende 3.025 metros
AE 06 Tosende 2.356 metros
AE 07 Tosende 3.317 metros

Lobás 1.521 m (AE 01) 37,53 dB
Serois 1.414 m (AE 01) 38,16 dB
Feás 1.154 m (AE 03) 39,93 dB
Área recreativa Fonte da Cunca 384 m (AE 05) 49,48 dB

O estudo de impacto acústico é moi deficiente e non se ten en conta a afección ás familias que viven, residen e/ou traballan nos núcleos máis próximos ás infraestruturas eólicas. Cómpre ter en conta a afección acumulada de todos os parques da entorna porque a mercantil só menciona Lamas II e Serra de Gomariz, pero hai máis.

Existe unha afección severa para os seguintes núcleos:

Baltar (962 hab.), Bande (1.344 hab.), Os Blancos (766 hab.), Calvos de Randin (770 hab.), Cualedro (595 hab.), Lobeira (115 hab.), Muiños (1.406 hab.), Porqueira (815 hab.), Rairiz de Veiga (1.028 hab.), Sandiás (823 hab.), Trasmiras (758 hab.), Vereá (132 hab.), Vilar de Santos (820 hab.), Xinzo de Límia (9.3919 hab.) y Montealegre (Portugal, 3.410 hab.).

A propia mercantil reconece unha afección directa para alomenos 23.063 potenciales observadores.

Ao anterior hai que engadir o impacto económico negativo xa que fragmenta ás explotacións repercutindo negativamente na calidade destas e no benestar dos animais das granxas próximas.

✎ ÉXODO POBOACIONAL PARELLO Á INSTALACIÓN DE INDUSTRIAS AGRESIVAS COA ENTORNA E CO MEDIO AMBIENTE. PRESIÓN INDUSTRIAL EXCESIVA:

Impacto non avaliado pola mercantil promotora. O interese público e a utilidade social do proxecto carece de base e xustificación. Así o acredita o forte rexeitamento social á instalación masiva de parques eólicos nos núcleos rurais de Galicia. Nun rural no que a Xunta de Galicia permiten inzar muíños en calquer lugar como así o acredita o feito de que na mesma área xeográfica existan máis instalacións eólicas como:

- Parque eólico Mistral
- Parque eólico Tramontana

- LAT a 132 KV desde a subestación do parque eólico Tramontana, pasando pola subestación do parque eólico Mistral, ata subestación de Salas
- Parque eólico San Martiño
- LAT de evacuación do parque eólico San Martiño con unha lonxitude de máis de 11 km ou 11.082,11 metros.
- Larouco Fase I
- Larouco Fase II
- Serra de Gomariz
- Lamas de Feás
- Parque eólico Fonsanta
- Parque eólico Frieira
- As liñas de baixa tensión xa existentes acadan unha lonxitude de máis de 76 km ou 76.204,57 metros.
- As liñas de alta tensión xa existentes acadan unha lonxitude de máis de 232 km ou 232.636,64 metros.

☞ **Impactos sobre a saúde humana e o benestar das familias afectadas**

Véxase: “Efectos de los parques eólicos e instalaciones eléctricas asociadas sobre la salud”.

<https://aliente.org/efectos-eolica-salud>

Os campos electromagnéticos de frecuencia extremadamente baixa, xerados tanto nas liñas de transporte, así como nos transformadores eléctricos instalados nas subestacións eléctricas, poderían causar enfermidades graves. Así o afirma o documento Efectos dos parques eólicos e instalacións eléctricas asociadas sobre a saúde, publicado o 22 de setembro por Alianza Enerxía e Territorio (IEMFA). Segundo este informe, a Organización Mundial da Saúde (OMS) concluíu en 2002 que os resultados experimentais existentes ata a data non confirmaban que a exposición a campos electromagnéticos xerados polos compoñentes de distribución e transformación de electricidade produza consecuencias graves para a saúde. Con todo, o avance da ciencia identifica algunhas lagoas que requiren investigacións independentes sobre o tema. De feito, a propia OMS non descarta actualmente que os campos electromagnéticos de baixa frecuencia xerados no transporte e nos procesos de transformación eléctrica deban considerarse como “posible carcinógeno humano”.

A relación directa entre a exposición a campos electromagnéticos e certas afeccións á saúde é unha afirmación da que cada vez hai menos dúbidas no mundo científico. Así o testemuñan diversos estudos, como o da Universidade de Oxford, que relaciona este tipo de contaminación con leucemia infantil ou o incremento de cancro infantil. Do mesmo xeito, a IEMFA publicou en 2001 un informe e declaración de consenso científico sobre os riscos dos campos electromagnéticos. Debido a estes e outros moitos outros estudos, recoméndouse limitar a exposición en base aos achados de risco de contraer enfermidades graves como leucemia, tumores cerebrais ou Alzheimer, entre outras.

Neste punto xorde a **necesidade de aplicar o Principio de Precaución. Segundo a Unión Europea, “pode invocarse cando un fenómeno, un produto ou un proceso pode ter efectos potencialmente perigosos identificados por unha avaliación científica e obxectiva, se dita avaliación non permite determinar o risco con suficiente certeza”.** Este principio de cautela non opera cando existen datos terminantes sobre os riscos para a saúde e o medio ambiente. Nese momento deberán operar as medidas preventivas e correctoras. Este é un deses casos no que cabería invocar o principio de precaución ás autoridades, pola falta de información sobre a seguridade da inocuidade dos megaprojectos que se estarían autorizando por toda a xeografía.

A experiencia adquirida ao longo dos moitos anos de funcionamento dos parques eólicos e da súa ampla e progresiva implantación, sacou á luz a aparición de patoloxías específicas nas persoas que viven na súa contorna. Estas patoloxías son producidas sobre todo polo ruído, a contaminación lumínica, as ondas sónicas de baixa frecuencia, as ondas electromagnéticas e outros, que actúan de maneira individual e sinérgica, con efectos que se potencian en función da proximidade dos individuos ás instalacións, así como o tempo de exposición.

Para empezar, o ruído é causante de diversas afeccións da saúde, xa que é o principal impacto dos aeróxeradores sobre as persoas. Por unha banda está o ruído audible, que produce alteracións na calidade do sono mediante a súa interrupción obxectiva. Tamén produce xordeira, acúfenos, vertixes, mareos, cefaleas, hemicrania, depresión, ansiedade, irritabilidade e deterioración da calidade

de vida. O ruído é máis perturbador cando hai aeroxeradores próximos e poténciase coa velocidade do vento. Doutra banda, as turbinas producen ruído non audible (infrasonidos, ultrasóns e ondas de baixa frecuencia por baixo de 20 Hz que son imposibles de oír para o oído humano) que tamén é prexudicial para a saúde. Estes sons propáganse a quilómetros, atravesando os muros das vivendas e poden causar fibrilación auricular, dores de cabeza, pesadelos nocturnos, irritabilidade, neurose...

Por outra banda, a Axencia Internacional de Investigación sobre o Cancro incluíu os campos electromagnéticos de baixa frecuencia xerados polas liñas eléctricas e infraestruturas asociadas como posible axente cancerixeno. Entidades científicas e a normativa de varios países europeos e anglosaxóns establecen 0,2 μ T como valor límite de inmisión dos campos electromagnéticos de frecuencia extremadamente baixa e 0,5 KVM de campo eléctrico. Hai outro aspecto que tamén inflúe na calidade de vida dos habitantes nas áreas próximas aos parques eólicos. A rotación das aspas dos aeroxeradores pode crear oscilacións nos sinais electromagnéticos utilizados para a comunicación. As turbinas crean unha zona escura para as transmisións detectadas nun radio de 10 quilómetros de distancia desde as turbinas, se estas instálanse entre un transmisor e o receptor.

*Ausencia dun inventario ambiental serio e cumprindo co esixido no artigo 35 e Anexo VI da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental: deficiencia do estudo da fauna, da flora, da biodiversidade...

*A promotora obvia a importancia micolóxica da área de afección do proxecto.

*A promotora obvia a importancia económica e ambiental da apicultura do lugar de afección do proxecto.

* A promotora obvia a importancia do cultivo da castaña e dos soutos.

VULNERACIÓN FLAGRANTE DA LEI 7/2012, DE 28 DE XUÑO DE MONTES DE GALICIA.ELIMINACIÓN DA MULTIFUNCIONALIDADE DO MONTE.

O monte é un sector estratéxico na economía galega que contribúe a mitigar o cambio climático e á descarbonización da economía. Aspecto non avaliado pola promotora. A mercantil promotora non avalía o impacto da estación eólica e as súas infraestruturas de evacuación sobre o benestar das familias dos núcleos habitados e o posible éxodo poboacional que se pode dar derivado da mancha de estacións eólicas que hai no territorio e outras infraestruturas, que dificultan a vida no rural e a sustentabilidade e viabilidade das explotacións forestais e agro – gandeiras (fomentando o feito coñecido como despoboamento do rural ou España baleirada). A este respecto debera informar a Dirección Xeral Xeral de Defensa do Monte da Consellería de Medio Rural da Xunta de Galicia e á luz da exposición de motivos e o artigo 5 da Lei 7/2012, de 28 de xuño se informe sobre a prevalencia do uso forestal sobre o uso eólico e a incompatibilidade deste, dentro da superficie afectada pola poligonal do parque eólico, en tanto en canto como ben di a exposición de motivos da referida lei, o monte galego é unha fonte de riqueza que xera emprego estable, descarboniza a economía, cumpre co protocolo de Kioto e realiza unha contribución importante ao PIB galego.

Como ben indica o artigo 25 da Lei 7/2021, do 20 de maio, de cambio climático e transición enerxética, relativo ao “Desenvolvemento rural: política agraria, política forestal e enerxías renovables”:

“O Goberno incorporará na aplicación da Política Agraria Común, así como noutras estratexias, plans e programas en materia de política agraria e de desenvolvemento rural, e no Plan Forestal Español, medidas encamiñadas a reducir a vulnerabilidade ao cambio climático dos chans agrícolas, dos montes e dos chans forestais e para facilitar a preservación dos mesmos, entre elas, a elaboración dun mapa de vulnerabilidade, así como a avaliación e promoción de sistemas agrícolas e prácticas de xestión forestal sostibles para aumentar a súa resiliencia fronte ao cambio climático, que fomentarán en todo caso as sinerxias coa redución de emisións de gases de efecto invernadoiro nestes ecosistemas”.

LEI 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia.

Exposición de motivos

O monte, ademais da importancia económica e social referenciada en Galicia, ten unha función medioambiental que se recoñece e acrecenta progresivamente. A relación da sociedade galega co monte evolucionou considerablemente desde o último terzo do século pasado, xerando unha nova configuración baseada na esixencia do desenvolvemento sustentable e do aproveitamento racional dos recursos forestais. Así, os bosques aparecen como un elemento básico da estratexia ambiental como reservorios e depósitos de fixación de carbono, que chegan a fixar hoxe máis de 42 millóns de toneladas, o que os converte en piares fundamentais para o cumprimento dos compromisos adquiridos no protocolo de Quioto.

Ademais, unha parte significativa dos montes galegos, predominantemente veciñais en man común, están incluídos na Rede Galega de Espazos Naturais Protexidos, o que revela a importancia dos bosques galegos no mantemento da riqueza e da biodiversidade da nosa flora e da nosa fauna, así como o papel tan importante que os montes desempeñan na protección do solo, da paisaxe, dos sistemas hidrolóxicos e de todos os ecosistemas que as formacións arbóreas albergan. Con este fin, regúlase na Lei de montes de Galicia unha serie de actuacións tendentes a previr e reducir a degradación do monte e a fomentar a súa restauración, dirixidas a paliar a sobreexplotación de determinados recursos, condicionando e preservando a masa forestal ante as actividades de índole extractiva, as urbanizacións, as áreas industriais e os trazados de grandes infraestruturas, e afondando no concepto de xestión sustentable e, especialmente, no manexo forestal responsable.

O monte é, ademais, un espazo que determina a paisaxe e a identidade da nosa comunidade, ao tempo que ten un compoñente social de recreo, de lugar de encontro, lúdico e de gozo dos cidadáns. A lei trata de compatibilizar a funcionalidade medioambiental, social e estética do monte, cuxos beneficios intanxibles son aproveitados por toda a sociedade, e uns lexítimos beneficios directos que corresponden aos seus titulares. De aí que a lei persiga, como un dos seus obxectivos fundamentais, adaptar a realidade forestal galega ás esixencias, cada vez maiores, dunha sociedade, madura e moderna, como a de Galicia, que debe coonestarse cos dereitos á percepción de rendas, froitos e utilidades dos propietarios forestais e dos silvicultores.

Artigo 5. Función social dos montes

1. Os terreos forestais galegos constitúen un recurso estratéxico que deberá contribuír ao desenvolvemento socioeconómico de Galicia, xerando rendas e emprego na Comunidade Autónoma mediante un aproveitamento sustentable dos seus recursos e servizos.
2. Os montes desenvolven unha función social relevante, nos termos do artigo 4 da Lei 43/2003, do 21 de novembro, de montes.
3. A consellaría competente en materia forestal promoverá a dispoñibilidade de montes ou terreos forestais para fins sociais, educativos, ambientais e recreativos, compatibilizados coa súa potencialidade e utilización forestal.
4. A conservación, a expansión e o aproveitamento das masas forestais, segundo os criterios de xestión forestal sustentable e o disposto nesta lei, son de interese público, sen prexuízo do réxime da propiedade.

E cómpre ter moi en conta o artigo 4 da Lei 43/2003, que indica:

“Artículo 4. Multifuncionalidad de los montes.

Los montes, independientemente de su titularidad, desempeñan una función social relevante, tanto como fuente de recursos naturales y sustento de actividades económicas como por ser proveedores de múltiples servicios ambientales, entre ellos, de

protección del suelo y del ciclo hidrológico; de fijación del carbono atmosférico; de depósito de la diversidad biológica y como elementos fundamentales de la conectividad ecológica y del paisaje.

El reconocimiento de estos recursos y externalidades, de los que toda la sociedad se beneficia, obliga a las Administraciones públicas a velar en todos los casos por su conservación, protección, restauración, mejora y ordenado aprovechamiento”.

Polo tanto,

O uso forestal e a funcionalidade actual dos montes afectados polo parque eólico LAMAS DE FEÁS E A SÚA FUTURA LAAT de evacuación (obxecto doutro proxecto independente) PREVALECEN sobre o uso previsto no proxecto industrial citado e RESULTA INCOMPATIBLE a actual utilidade e funcionalidade dos montes cos usos eólicos previstos. O proxecto prevé unha transformación urbanística non amparada legalmente.

☞ **AFECCIÓN SEVERA E PREXUIZOS SERIOS E IRREPARABLES PARA AS EXPLOTACIÓNS AGRO-GANDEIRAS DA ÁREA DE AFECCIÓN DO PROXECTO:**

A estación eólica e as súas infraestruturas de evacuación fragmentan as explotacións agro –gandeiras coa conseguinte perda da base territorial destas e a perda de rendementos. A fragmentación que produce a infraestrutura eólica resulta incompatible cos obxectivos da Política agraria comunitaria (PAC). A empresa promotora non avaliou os impactos do proxecto sobre estas explotacións económicas e como repercute a estación eólica nas economías familiares dos núcleos afectados.

É por tanto un proxecto industrial agresivo non só coa paisaxe senón tamén incompatible co medio de vida e o benestar das familias porque implica unha transformación severa e incluso agresiva para o seu sustento económico e á base das economías familiares do rural afectado.

☞ **Prexuízos significativos e danos irreversibles para os hábitats prioritarios e de interés comunitario:**

4030 Brezais secos europeos, 4020* Brezais húmidos atlánticos de zona tépedas de Erica ciliaris e Erica tetralix, 4090 Brezais oromediterráneos endémicos con aliaga, 9230 Carballeiras galaicoportugueses con Quercus robur e Quercus pirenaica, 8230 Rochedos silíceos con vexetación pioneira 91E0* Bosques aluviais de Alnus glutinosa e Fraxinus excelsior 3110 Augas oligotróficas cun contido de minerais moi baixo 6230* Formacións herbosas con Nardus 8220 Ladeiras e saíntes rochosos silíceos con vexetación casmofítica 3150 Lagos e lagoas eutróficos naturais, con vexetación Magnopotamion ou Hydrocharition 5110 Formacións estables xerotermófilas de Buxus sempervirens en pendentes rocosas, 6430 Megaforbios eutrofos higrófilos das orlas de chaira e dos pisos montano a alpino, 3170* Estanques temporais mediterráneos.

O proxecto elimina de forma irreversible unha parte importante destes hábitats vulnerando de forma flagrante a normativa que obriga a súa preservación nun estado de conservación favorable.

Cómpre ter en conta que o proxecto prevé a execución de 4.185 m de viais novos e o acondicionamento de 7.161 m de viais existentes, o que totaliza 11.346 m de viais necesarios para o parque eólico.

Por outra banda, a lonxitude das gabias a construír acada os 7.944 m. Existe por tanto un impacto severo e irreversible. A isto hai que engadir os impactos xerados pola súa infraestrutura de evacuación e conexión. Tamén hai que ter en conta o impacto derivado dos parques presentes na mesma área xeográfica en funcionamento e os que están arestora en tramitación, aspecto obviado pola mercantil promotora no estudo de impacto ambiental.

☞ **Prexuízos significativos e irreparables para o bosque de ribeira e o bosque autóctono galego ou ancient wood:**

**Vulneración flagrante da Directiva 92/43/CEE, relativa á Conservación de Hábitats Naturais e da Fauna e Flora Silvestres.

“Artigo 2 1. A presente Directiva ten por obxecto contribuír a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres no territorio europeo dos Estados membros ao que se aplica o Tratado. 2. As medidas que se adopten en

virtude da presente Directiva terán como finalidade o mantemento ou o restablecemento, nun estado de conservación favorable, dos hábitats naturais e das especies silvestres da fauna e da flora de interese comunitario”.

No presente proxecto a afección aos bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* Hábitat 91E0* é moi preocupante, xa que implica a eliminación irreversible de exemplares, contrariamente ao que prescribe a Directiva citada.

Pero tamén é moi preocupante a afección severa e irreversible ás Carballeiras galaico-portuguesas con *Quercus robur* e *Quercus pyrenaica* 9230, hábitat non prioritario pero que igualmente existe o deber das Administracións públicas do seu mantemento nun estado de conservación favorable. A afección máis importante e severa prodúcese sobre dos numerosos cauces innominados afectados polas infraestruturas e que están sen codificar.

Cómpre ter en conta que a mercantil promotora indica:

“Además de los señalados, en el entorno de afección considerado se localizan otros 20 cauces de menor entidad, que no cuentan con nombre ni código asignado. De ellos, uno se cruzaría con el trazado de la LAAT. No obstante, la línea sobrevolaría los cauces sin afección prevista, no proyectándose ningún apoyo sobre ellos.

En lo que respecta a las Zonas de policía de cauces establecidas por el Proyecto Linde del Dominio Público Hidráulico, dentro del territorio de afección del conjunto de infraestructuras del parque eólico, se ha comprobado que dos de los apoyos de la línea (número 15 y 36) se proyectan parcialmente dentro de estas delimitaciones o franjas de protección de cauces”.

A liña supón a eliminación permanente da vexetación de ribeira. De feito a mercantil promotora recoñece a afección irreversible e permanente a máis de 5.833,46 metros de liña sobre masas arboradas cos conseguintes prexuízos irreparables que isto supón. Case 6 km de eliminación de bosque arborado eliminado de forma irreversible. Ao anterior hai que engadir que 41 apoios sitúanse sobre HIC.

☞ **Prexuízos significativos para o Lobo. Plan de Xestión do Lobo de Galicia.**

O proxecto afecta directamente a zonas de encame e puntos de encontro da especie. Así o demostra non só a realidade física senón tamén os numerosos topónimos que referencian a presenza lobeira na zona. Existen multitude de referencias á presenza dos puntos de encontro lobeiros e testemuñas desta realidade. Neste sentido este proxecto afecta directamente e de forma irreversible aos hábitats da especie. Falla de avaliación por parte da promotora. Hai que ter en conta que a corta de matogueira e a ocupación do terreo ten impactos significativos para a especie. Non se siguen os criterios dos expertos que indican:

“• Recómendase que na fase de planificación dun novo parque eólico (fase proxecto) consúltense as fontes dispoñibles acerca da presenza de mandas de lobos na zona. Desta maneira, tendo en conta os requirimentos da especie e o que se coñece do efecto dos parques eólicos sobre os lobos, poden minimizarse, e mesmo, evitarse impactos negativos sobre este cánido.

• É conveniente que durante a planificación dun parque eólico identifiquense as principais manchas de vexetación arbustiva e evítese, na medida do posible, a súa fragmentación e destrución”.

A totalidade das infraestruturas eólicas fragmentan os hábitats das especies producindo prexuízos significativos para unha especie de marcado carácter territorial. Os lobos son TERRITORIAIS, e os lobos que nun territorio alleo no que non estean abertos a aceptar elementos novos, serán eliminados. O 70% dos lobos que morren por causas naturais o son por esta causa.

O Convenio de Berna relativo á Conservación da Vida Silvestre e o Medio Natural de Europa, foi asinado en Estrasburgo (Francia) en 1979. Este convenio incluíu ao lobo no Anexo II “Especies de fauna estritamente protexidas”, constando as prohibicións correspondentes no seu art. 6. Este Convenio debe o seu valor a tres características fundamentais: o seu carácter xeneralista, a concepción da lista 9 única de especies e a incorporación da política conservacionista na planificación económica.

O artigo 56 da Lei 42/2007 de Patrimonio Natural e da Biodiversidade establece a protección para todas as especies amparadas por tratados e convenios internacionais, como o de Berna, ratificado por España, polo que en caso de non ter dita consideración estaríamos ante un incumprimento flagrante das obrigacións derivadas do Convenio de Berna, e da subseguinte Directiva Hábitats 92/43/CEE, en relación a unha especie protexida e de interese comunitario como o Lobo.

☞ **Prexuízos significativos e incompatibles coa avifauna:**

Circus pygargus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Catálogo Galego de Especies Ameazadas: "Vulnerable"

Catálogo Nacional de Especies Ameazadas: "Vulnerable"

Circus cyaneus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Catálogo Galego de Especies Ameazadas: "Vulnerable"

Especie en Réxime de Protección Especial

Circaetus gallicus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Hieraaetus pennatus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Milvus migrans

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Aegypius monachus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Catálogo Nacional de Especies Ameazadas:

"Vulnerable" *Gyps fulvus*

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Falco peregrinus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Falco columbarius

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Bubo bubo

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Catálogo Galego de Especies Ameazadas: "Vulnerable"

Especie en Réxime de Protección Especial

Aegypius monachus

Vulnerable

Gyps fulvus

Vulnerable

- **Agua real (*Aquila chrysaetos*)**

As principais ameazas de conservación son a persecución directa (disparo, cebos envelenados, espolio de niños, etc.), as molestias e a perda de hábitat favorable. Porén, non se deben esquecer os posibles efectos da mortalidade en liñas eléctricas e parques eólicos.

Categoría de conservación: En perigo de extinción.

- **Millafre real (*Milvus milvus*)**

Categoría de conservación: En perigo de extinción.

- **Avefría (Poboación nidificante) (*Vanellus vanellus*)**

Categoría de conservación: En perigo de extinción.

- **Gallinago gallinago**

Categoría de conservación: En perigo de extinción.

Existen 2 poboacións coñecidas da especie, entre as que se localiza a futura instalación: o núcleo poboacional das Brañas de Golpellás, e o de As Brañas de Tosende, polo que cómpre garantir os corredores ecolóxicos convenientes tendo en conta a presenza doutros parques eólicos existentes na zona e a presión eólica excesiva.

Hai que destacar, a Ra ibérica (ra patilarga), *Pelobates cultripes* (sapo de espuelas), *Chalcides bedriagai* (eslizón ibérico) especies rexistradas como "Vulnerable" no Decreto 88/2007, do 19 de abril, polo que se regula o Catálogo galego de especies ameazadas; e *Chiglossa lusitanica* (píntega rabilarga) catalogada como "Vulnerable" por el Decreto 88/2007 e polo Real Decreto 139/2011.

O proxecto afectará de forma irreversible ás especies ameazadas e vulnerables.

☞ **Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia.**

Artigo 91. Catálogo galego de especies ameazadas.

1. No seo da Listaxe de especies silvestres en réxime de protección especial de Galicia inclúese o Catálogo galego de especies ameazadas, que se configura como unha sección da devandito listaxe. O contido deste catálogo desenvolverase regulamentariamente.

2. O Catálogo galego de especies ameazadas incluírá, cando exista información técnica ou científica que así o aconselle, as especies, subespecies ou poboacións de competencia autonómica conforme ao previsto no artigo 4 que, achándose ameazadas, requiran medidas de protección específicas. Estas especies ameazadas clasificaranse nalgunha das categorías seguintes:

a) En perigo de extinción.

Incluíranse nesta categoría aqueles taxones ou poboacións cuxa supervivencia é pouco probable se persisten os factores causantes da súa actual situación.

Dentro desta categoría procede declarar unha especie en situación crítica cando do seguimento ou avaliación do seu estado de conservación resultase que existe un risco inminente de extinción.

b) Vulnerable.

Incluiranse nesta categoría aqueles taxones ou poboacións que corren o risco de pasar á categoría anterior nun futuro inmediato se os factores adversos que actúan sobre eles non son corrixidos.

3. A inclusión dunha especie, subespecie ou poboación de competencia autonómica, conforme ao previsto no artigo 4, no Catálogo español de especies ameazadas ao que se refire o artigo 58 da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade, conlevará a súa inclusión de oficio no Catálogo galego de especies ameazadas, na mesma categoría ou na categoría superior á que tivesen no primeiro.

4. Decláranse de utilidade pública e interese social, para os efectos do previsto na lexislación sobre expropiación forzosa, as obras necesarias para a conservación das especies incluídas no Catálogo galego de especies ameazadas, especialmente as que teñan carácter de emerxencia e urxencia, segundo os casos.

Artigo 95. Efectos da inclusión no Catálogo galego de especies ameazadas.

1. Ademais dos efectos previstos no artigo 93, a inclusión dunha especie, subespecie ou poboación no Catálogo galego de especies ameazadas terá os efectos seguintes:

a) A inclusión dunha especie, subespecie ou poboación na categoría de «en perigo de extinción» conlevará, nun prazo máximo de tres anos, a adopción dun plan de recuperación, **o cal incluirá as medidas máis adecuadas para restablecer as poboacións naturais a un estado que limite o seu risco de extinción.**

b) A inclusión dunha especie, subespecie ou poboación na categoría de «vulnerable» conlevará a adopción, nun prazo máximo de cinco anos, dun plan de conservación, **o cal incluirá as medidas máis adecuadas para preservar, manter e restablecer as poboacións naturais facéndoas viables.**

2. Os plans de recuperación e conservación fixarán medidas de conservación e instrumentos de xestión, específicos ou integrados noutros plans, que eviten as afeccións negativas para as especies.

3. Para aquelas especies, subespecies ou poboacións que comparten os mesmos problemas de conservación, hábitats ou ámbitos xeográficos similares poderán elaborarse plans que comprendan varias especies, subespecies ou poboacións simultaneamente, denominándose en leste caso plans integrais.

4. Os plans de recuperación ou conservación ou os plans integrais das especies, subespecies ou poboacións que vivan exclusivamente ou en alta proporción nalgún dos espazos naturais protexidos incluídos na Rede galega de espazos protexidos ou en áreas protexidas por instrumentos internacionais poderán integrarse nos seus correspondentes instrumentos de planificación.

5. A realización ou execución de calquera plan, programa ou proxecto que poida afectar de forma apreciable a especies incluídas nos anexos II ou IV da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade, que fosen catalogadas, no ámbito estatal ou autonómico, como en perigo de extinción unicamente poderase levar a cabo cando, en ausencia doutras alternativas, concorran causas relacionadas coa saúde humana e a seguridade pública, as relativas a consecuencias positivas de primordial importancia para o medio ambiente ou outras razóns imperiosas de interese público de primeira orde. A xustificación do plan, programa ou proxecto e a adopción das correspondentes medidas compensatorias levará a cabo conforme ao previsto no artigo 84.3, salvo polo que se refire á remisión das medidas compensatorias á Comisión Europea.

Afección severa ao patrimonio cultural e arqueolóxico e a súa descontextualización:

- Cruceiro de Pintás E-2 Pintas Calvos de Randín
- Capela de Pintás N-8 Pintas Calvos de Randín
- Fonte en Pintás N-73 Pintas Calvos de Randín
- Fonte-lavadoiro en Pintás N-74 Pintas Calvos de Randín
- Abrigo de Cepeda RE32016002 Feás Calvos de Randín

- ✚ “A Madorra” TO32016008 Feás Calvos de Randín
- ✚ GA32016026 Lomear Calvos de Randín
- ✚ Fonte da Cunca E-1 Covas Os Blancos
- ✚ Penas das Fatigas e da Ave RE32005001 Tosende Baltar
- ✚ Foxo dos Lobos GA32012013 Tosende Baltar

Un tramo do vial para acondicionar de acceso á máquina 04 atópase na área de cautela do elemento Fonte dá Cunca, con código E-1. A máquina 02 e parte das plataformas asociadas localízanse na área de cautela do abrigo rochoso de Cepeda, con código REF32016.

- ✚ Afección ao Camiño de Santiago – Vía da Prata.

A este patrimonio cultural e arqueolóxico habería que acumular o impacto xerado pola LAT de evacuación do parque eólico San Martiño e os outros parques que se localizan na entorna deste.

- ✚ GA32005001 Baltar
- ✚ GA32005003 Baltar
- ✚ GA32005006 Baltar
- ✚ GA32005007 Baltar
- ✚ TO32005024 Baltar
- ✚ GA32028018 Xinzo de Limia
- ✚ GA32028019 Xinzo de Limia
- ✚ TO32005003 Baltar
- ✚ TO32005004 Baltar
- ✚ CRUZ 05 Baltar
- ✚ Mina Romana Baltar
- ✚ TO32005003 O CASTRIÑO. A infraestrutura do parque eólico máis próxima ao elemento é o tendido no van dos apoios 9 e 10. O trazado da liña voa sobre o elemento.
- ✚ TO32005004 ANTA. A infraestrutura do parque eólico máis próxima ao elemento é o Apoio 1. Esta infraestrutura, sitúase xusto no ámbito deste topónimo.

Afección particularmente severa para o Outeiro Redondo ou Outeiro do Crego, estrutura castelaria e para o Castro da Boullosa. A afección esténdese a numerosos afloramentos rochosos que configuran unha paisaxe virxe ata a aparición deste proxecto.

Ao anterior hai que engadir o patrimonio afectado polo parque eólico San Martiño:

✚ GA32005003	✚ Baltar
✚ GA32005028	✚ Baltar
✚ RE32005001	✚ Baltar
✚ TO32005001	✚ Baltar
✚ TO32005002	✚ Baltar
✚ TO32005004	✚ Baltar
✚ TÚMULO 01	✚ Baltar
✚ TOP 01: ALTO DA FRIEIRA	✚ Baltar
✚ PETO DE PERROS	✚ Baltar
✚ CRUZ 01	✚ Baltar
✚ CRUZ 02	✚ Baltar
✚ CRUZ 03	✚ Baltar
✚ CRUZ 04	✚ Baltar
✚ CAMIÑO DO CONTRABANDO	✚ Baltar

☞ **Patrimonio cultural inmaterial: sen avaliar**

3.- Prexuízos significativos para os chans e o medio ambiente:

O chan é un recurso natural non renovable e finito cuxo proceso de formación tómase centos de anos. Son unha parte fundamental no equilibrio dos ecosistemas: funciona como filtro e amortiguador ao reter substancias, protexe as augas subterráneas e superficiais contra a penetración de axentes nocivos e transforma compostos orgánicos descompoñéndooos ou modificando a súa estrutura conseguindo a mineralización.

A implantación do parque eólico proxectado alteraría os ciclos bioxeoquímicos dos chans. A degradación que sofren os chans supón unha ameaza á capacidade deste recurso para satisfacer as necesidades das futuras xeracións.

A materia orgánica do chan ou humus é fundamental para manter a estrutura do chan, reter a auga necesaria, actuar como reserva nutritiva e imprescindible para manter a produtividade da terra. Certos usos do chan, como as cimentacións eólicas, diminúen de forma drástica o contido de materia orgánica do chan. As remocións de toneladas de terra que esixe a implantación do parque eólico proxectado non é cuestión baladí e eses chans non se van a recuperar polo que nun futuro, no caso de implantarse, teremos unha gran área de chan desertificada e erosionada de terro infértil.

Coa implantación das cimentacións dos parques, as excavacións e remocións de toneladas de terras durante a súa instalación, elimínase a materia orgánica dos chans e pérdese a produtividade destes. Non só se produce un cambio de usos (agrícolas de cultivo, de pasteiros ou forestais). Tamén se produce unha transformación urbanística non amparada legalmente, ao quedar os chans erosionados e perder de forma irreversible a súa produtividade orixinaria.

A Lei do chan de Galicia aposta na súa exposición de motivos pola protección territorial e, en particular, pola defensa e respecto do chan rústico, xa sexa pola afección ao dominio público ou pola presenza de valores merecedores de especial salvagarda. Así o indica literalmente:

“A Lei do chan aposta pola protección territorial e, en particular, pola defensa e respecto do chan rústico, xa sexa pola afección ao dominio público ou pola presenza de valores merecedores de especial salvagarda”.

O artigo 31 da citada lei referido a “Concepto e categorías” establece:

“1. Terán a condición de chan rústico:

a) Os terreos sometidos a algún réxime de especial protección, de conformidade coa lexislación sectorial de protección do dominio público marítimo-terrestre, hidráulico ou de infraestruturas, ou coa lexislación sectorial de protección dos valores agrícolas, gandeiros, forestais, paisaxísticos, ambientais, naturais ou culturais”.

Así o artigo 34 da Lei 2/2006 do chan de Galicia indica respecto ao “Chan rústico de especial protección” que:

“4. Cando un terreo, polas súas características, poida corresponder a varias categorías de chan rústico, aplicaranse os distintos réximes de forma complementaria”, pero entendendo en base ao indicado na exposición de motivos da lei, que no caso de non poder complementarse prevalecerá aquel que máis protexa o chan rústico e en ningún caso, aquel que poida alterar de forma irreversible a funcionalidade deste como é o caso das infraestruturas eólicas proxectadas.

De feito, o artigo 35.2 indica que: *“Os restantes usos en chan rústico son usos prohibidos”,* sobre todo aqueles que alteren de forma irreversible a súa funcionalidade, como é o caso das remocións de terra descritas no proxecto eólico parque eólico Lamas de Feás obxecto deste proxecto.

Conclusión:

O proxecto eólico parque eólico LAMAS DE FEÁS E A FUTURA LAAT DE EVACUACIÓN (QUE SE TRAMITA DE FORMA SEPARADA INCLUSO AOS EFECTOS AMBIENTAIS) SON INCOMPATIBLES cos usos e a fertilidade actual dos chans. As cimentacións do parque xunto coa remoción de toneladas de terra previstas para a súa implantación, altera de forma irreversible a cuberta vexetal e os recursos hídricos, producindo erosión da cuberta vexetal e a medio e longo prazo desertificación da área afectada, xa que a perda da cuberta vexetal e dos humidais converte aos chans nun recurso natural non renovable e finito perdendo a súa funcionalidade e aptitude agrícola, gandeira e forestal actual de xeito irreversible.

4.- ANÁLISE DOS PLANEAMENTOS URBANÍSTICOS MUNICIPAIS DOS MUNICIPIOS AFECTADOS POLO PARQUE EÓLICO LAMAS DE FEÁS.

A mercantil promotora propón a modificación de cualificación urbanística e regulación detallada do uso pormenorizado para recalificalo como chan rústico de especial protección de infraestruturas.

De acordo co previsto no Artigo 34.4 da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do chan de Galicia, cando un terreo, polas súas características, poida corresponder a varias categorías de chan rústico de especial protección, aplicaranse os distintos réximes de forma complementaria, prevalecendo aquel que outorgue unha maior protección (que neste caso non é o chan de infraestruturas). **Polo tanto, desde o punto de vista urbanístico o proxecto eólico LAMAS DE FEÁS é incompatible. A promotora pretende unha recalificación urbanística non amparada legalmente en relación ao chan rústico de protección forestal, chan rústico de protección de cauces, o chan rústico de protección agrícola e o chan rústico de protección de espazos naturais.**

“Artigo 34.4. Cando un terreo, polas súas características, poida corresponder a varias categorías de chan rústico, aplicaranse os distintos réximes de forma complementaria”.

Ao anterior hai que engadir a prevalencia da protección ambiental do **Artigo 2 da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.**

“Artigo 2. Principios.

Son principios que inspiran esta lei:

f) A prevalencia da protección ambiental sobre a ordenación territorial e urbanística e os supostos básicos da devandita prevalencia”.

A maior abundamento **hai que contar coa protección ambiental reforzada dá Directiva 92/43/CEE do Consello, do 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres.** Hai hábitats prioritarios e hábitats de interese comunitario pero ambos os dous tipos gozan da protección do artigo 2 desta directiva, isto é:

1. A presente Directiva ten por obxecto contribuír a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres no territorio europeo dos Estados membros ao que se aplica o Tratado.

2. As medidas que se adopten en virtude da presente Directiva terán como finalidade o mantemento ou o restablecemento, nun estado de conservación favorable, dos hábitats naturais e das especies silvestres da fauna e da flora de interese comunitario.

Os hábitats naturais de interese comunitario requiren de zonas de especial conservación conforme á Directiva 92/43/CEE do Consello do 21 de maio de 1992 relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres. Non poden ser, por tanto, nin eliminados, nin degradados. A normativa citada indica expresamente que estes hábitats deben ser conservados e manterse nun estado de conservación favorable.

5.- A prevalencia da protección ambiental da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.

“Artigo 2. Principios.

Son principios que inspiran esta lei:

a) O mantemento dos procesos ecolóxicos esenciais e dos sistemas vitais básicos, apoiando os servizos dos ecosistemas para o benestar humano.

b) A conservación e restauración da biodiversidade e da xeodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres. As medidas que se adopten para esa fin terán en conta as esixencias económicas, sociais e culturais, así como, as particularidades rexionais e locais.

c) A utilización ordenada dos recursos para garantir o aproveitamento sostible do patrimonio natural, en particular, das especies e dos ecosistemas, a súa conservación, restauración e mellora e evitar a perda neta de biodiversidade.

d) A conservación e preservación da variedade, singularidade e beleza dos ecosistemas naturais, da diversidade xeolóxica e da paisaxe (...).

f) A prevalencia da protección ambiental sobre a ordenación territorial e urbanística e os supostos básicos da devandita prevalencia.

g) A precaución nas intervencións que poidan afectar a espazos naturais ou especies silvestres”.

En virtude do anterior,

SOLICITA:

1.-O rexeitamento das solicitudes de autorización administrativa previa, da declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación que non se xustifica, da autorización administrativa de construción, do proxecto de interese autonómico e do estudo de impacto ambiental do parque eólico Lamas de Feás, situado nos concellos de Baltar, Os Blancos e Calvos de Randín, na provincia de Ourense (expediente IN661A 2011/05-3 AT), DOG Núm. 74, de 19 de abril de 2022 e a súa retirada definitiva pola súa incompatibilidade cos valores ambientais e paisaxísticos presentes na área de afección do proxecto e a falla de licenza social.

2.-SIRVAN AS PRESENTES ALEGACIONES COMO NOTIFICACION PREVIA DESTE ASUNTO, QUE VAI A SER OPORTUNAMENTE RATIFICADA PARA O CASO DE PROGRESO DA SOLICITUDE RELATIVA AO PROXECTO DO PARQUE EÓLICO LAMAS DE FEÁS (EXPEDIENTE IN661A 2011/05-3 AT) E PROGRESO DA MESMA, DEBENDO OS PROMOTORES ENFRENTARSE AOS PROCEDIMENTOS XUDICIAIS QUE SE INICIEN (CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVOS E PENAIS), ASI COMO, ÁS INDEMNIZACIONES QUE PROCEDAN, CON RESPONSABILIDADE SUBSIDIARIA DE QUEN AUTORIZA SEN TER EN CONTA OS DEFECTOS DOS QUE SE LLE PON EN COÑECEMENTO.

3.- Téñase en conta que o Inventario de Humidais de Galicia desde a súa aprobación no ano 2008, non se chegou a rexistrar nin inventariar ningún humidal e que unha parte importante dos parques eólicos en tramitación prevese a súa instalación sobre espazos húmidos como este caso. Téñase en conta que ademais dunha impresionante e exclusiva biodiversidade, calcúlase que unha hectárea de turbeira pode almacenar entre 3 e 3,5 veces máis carbono que unha hectárea de bosque tropical, reducindo a emisión de gases de efecto invernadoiro e o quecemento global do planeta, polo que é fundamental a conservación destes sumidoiros e acumuladores de carbono.

4.- Téñase en conta que o Plan Sectorial Eólico de Galicia é un regulamento que non está adaptado a actual normativa de avaliación de impacto ambiental e que está desfasado, caduco e obsoleto, que carece de avaliación ambiental estratéxica e cuxo texto non chegou a ser publicado no Diario Oficial de Galicia. Por outra banda, tampouco está adaptado ao establecido no Convenio europeo da Paisaxe. Neste senso tampouco se articulou un proceso público participativo coas comunidades afectadas para que puideran expresar as súas aspiracións en canto á localización dos aeroxeradores. Teñan en conta que segundo o Convenio europeo da Paisaxe os obxectivos de calidade paisaxística determinaos a Administración en base ás aspiracións da cidadanía.

5.- Teñan en conta que en consoancia co anterior estase a vulnerar unha mancha de normativa que xera indefensión para a cidadanía como:

- Directiva 2003/4/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 28 de xaneiro de 2003, relativa ao acceso do público á información ambiental e o Convenio de Aarhus de 1998 sobre o acceso á información, a participación do público e o acceso á xustiza en materia de medio ambiente, que garanten o acceso público a información ambiental que obre en poder das autoridades públicas ou doutras entidades no seu nome, tanto cando se lles solicite como mediante divulgación activa.
- Decisión 2005/370/CE do Consello, do 17 de febreiro de 2005 sobre a celebración, en nome da Comunidade Europea, do Convenio sobre o acceso á información, a participación do público na toma de decisións e o acceso á xustiza en materia de medio ambiente (DO L 124 de 17.5.2005, pp. 1-3)
- Regulamento (CE) nº. 1367/2006 do Parlamento Europeo e do Consello, do 6 de setembro de 2006, relativo á aplicación, ás institucións e aos organismos comunitarios, das disposicións do Convenio de Aarhus sobre o acceso á información, a participación do público na toma de decisións e o acceso á xustiza en materia de medio ambiente (DO L 264 de 25.9.2006, pp. 13-19)
- Decreto 127/2008, do 5 de xuño, polo que se desenvolve o réxime xurídico dos humidais protexidos e se crea o Inventario de humidais de Galicia.
- Lei 7/2012, de 28 de xuño de Montes de Galicia.
- Directiva 2014/52/UE do Parlamento Europeo e do Consello do 16 de abril de 2014 pola que se modifica a Directiva 2011/92/UE, relativa á avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o medio ambiente.
- Directiva 2011/92/UE do Parlamento e do Consello, do 13 de decembro de 2011, relativa á avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o medio ambiente
- Directiva 2001/42/CE, do Parlamento Europeo e do Consello, do 27 de xuño de 2001, relativa á avaliación ambiental dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente.

6.- Que por parte do Consello da Cultura Galega, máximo órgano asesor da Xunta de Galicia en materia de cultura, se informe sobre a compatibilidade do proxecto da estación eólica LAMAS DE FEÁS e a súa infraestrutura de evacuación (non avaliada aos efectos

ambientais conxuntamente co parque) e os outros parques xa instalados e en tramitación tanto da mesma promotora como de outras, ubicados na área xeográfica, cos valores culturais, paisaxísticos e ambientais da área de afección do proxecto industrial no seu conxunto.

7.- Informe a esta parte e publique a relación de axudas públicas recibidas ou que prevé recibir a mercantil promotora para o desenvolvemento deste proxecto ben directamente ou a través doutras empresas do mesmo grupo empresarial.

8.- Ao abeiro do Convenio Europeo da Paisaxe, en vigor o 1 de marzo de 2004, e que España ratificou o citado Convenio o 26 de novembro de 2007 (BOE de 5/02/2008), o papel do dereito non é recoñecer e protexer un valor ou unha beleza paisaxística particulares; o que o dereito debe recoñecer en primeiro lugar e, por conseguinte protexer, é un valor complexo: a necesidade de toda a cidadanía de establecer unha relación sensible co territorio, de beneficiarse desta relación e de participar na determinación das características formais dos lugares que habitan ou frecuentan. Ninguén, incluída a mercantil promotora e a propia Xunta de Galicia, teñen dereito a emborronar a dimensión paisaxística dun territorio sen ter primeiro en conta o interese do conxunto da poboación local afectada. E o dereito á Paisaxe non pode ser determinado por un desenvolvemento económico que non ten en conta a aparencia dos territorios aos que afecta, senón que debe reflectir as verdadeiras aspiracións dos homes e mulleres que o habitan. E no presente caso existe un rexeitamento social expreso e masivo ao parque eólico LAMAS DE FEÁS pola súa importante afección patrimonial, cultural e paisaxística. Non se pode transformar unilateralmente por mor do interese dunha empresa as paisaxes agrarias e forestais e o medio de vida das familias en paisaxes industriais e polígonos eólicos que só benefician a empresas como é o presente caso.

9.- Teñan en conta que os proxectos dos parques eólicos Mistral, Tramontana, LAT a 132 KV desde a subestación do parque eólico Tramontana, pasando pola subestación do parque eólico Mistral, ata subestación de Salas, San Martiño, LAT de evacuación do parque eólico San Martiño, Larouco Fase I, Larouco Fase II, Serra de Gomariz, Fonsanta, Frieira e as liñas de baixa e alta tensión existentes poñen en situación de risco a coherencia da propia REDE NATURA 2000 e impiden a existencia dos necesarios corredores ecolóxicos polo que en base ao principio de precaución é preciso o rexeitamento deste parque eólico.

Calvos de Randín, 27 de abril de 2022

Asdo.- _____